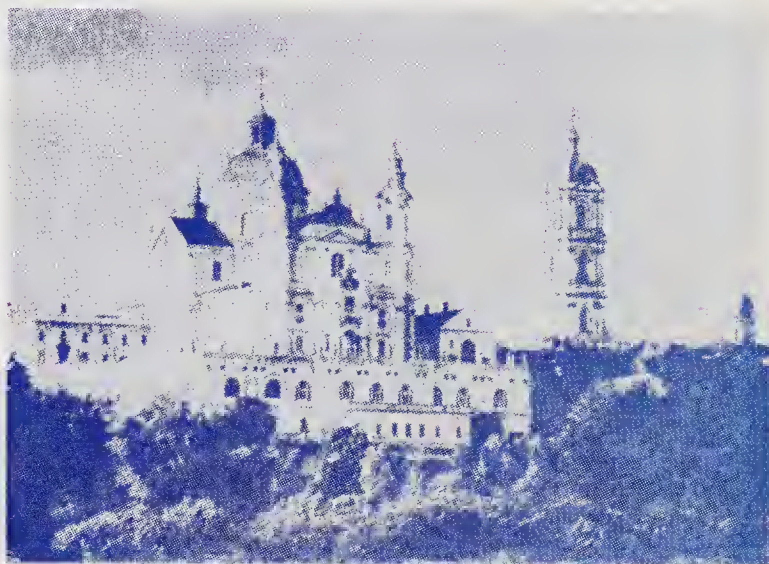
САМОСТІЙНА УКРАЇНА

СЕРПЕНЬ, 1966

INDEPENDENT UKRAINE

Почаївська Лавра

ЧІКАГО — НЬЮ-ЙОРК

САМОСТІЙНА УКРАЇНА
INDEPENDENT UKRAINE

2315 West Chicago Avenue
Chicago, Ill., 60622

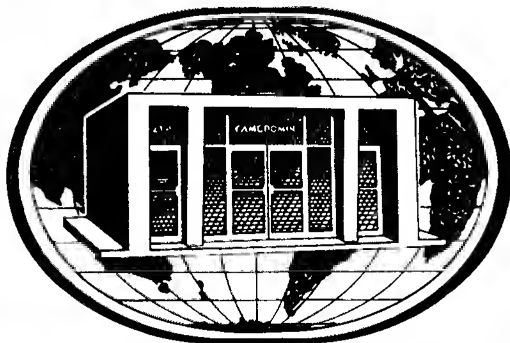
Ukrainian Monthly

Edited by Editorial Staff
Editor in Chief Michael Panasiuk

Yearly subscription $ 4.00, single copy 50 cents.
Mailed at Chicago Illinois.

Published by the
Organization for the Rebirth of Ukraine
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

ЗМІСТ

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„САМОПОМІЧ"

2351 West Chicago Avenue

HUmbolt 9-0520 *HUmbolt 9-0520*

НАШІ УСЛУГИ:

Найдешевший кредит на купно, будову, ремонт домів
Купно авт, меблів, домашнього устаткования

Кошти лікування

Для купців і промисловців

Для Організацій.
Студенти сплачують свої позики щойно по закінченні студій.
Подорожні чеки
(Travelers Cheques — American Express)
Поштові переказн.
(Money Orders)

ДО ЕКОНОМІЧНОЇ МАЙБУТНОСТИ НАШОЇ СПІЛЬНОТИ — ЧЕРЕЗ РОЗВИТОК «САМОПОМОЧІ»!

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

РІК XVIII СЕРПЕНЬ, 1966 Ч. 8(210)

ПРИВІТ ДЕЛЕҐАТАМ 28-ОГО З'ЇЗДУ ОДВУ!

Оселя ОДВУ ім. О. Ольжича в Лігайтоні
3 — 4 — 5-го вересня 1966 р.

1. **28-й З'їзд Організації Державного Відродження України (ОДВУ).**
2. **Ювілейний З'їзд Українського Золотого Хреста (УЗХ).**
3. **Конференція Голів Відділів Академічного Т-ва «Зарево».**

ПРОГРАМА ДВАДЦЯТЬ ОСЬМОГО З'ЇЗДУ ОДВУ

Субота 3-го вересня 1966 року:

Год. 11.30 передпол.: Спільне відкриття 28-го З'їзду ОДВУ і 35-го Ювілейного З'їзду УЗХ та Конференції Голів Відділів «Зарева».

1. Відкриття — проф. д-р Б. Гнатюк.
2. Молитва і вшанування померлих.
3. Слово Голови ГУ УЗХ п. М. Квітковської.
4. Слово Голови Центрального Проводу «Зарева» п. Павла Дорожинського.
5. Слово проф. д-р О. Грановського.
6. Вибір Президії З'їзду і покликання Почесної Президії.
7. Одобрення програми З'їзду.
8. Вибір Комісій: Мандатної, Номінаційної, Фінансової, Просьб і Скарг, Резолюційної.

Обідова перерва до год. 2.30

9. Затвердження протоколу 27-го З'їзду.
10. Звіти ЦУ, Оселі, Видавничої Спілки, «Самостійної України», Орг. Трибуналу.
11. Звіт Контрольної Комісії.
12. Дискусія над звітами.

Год. 8-ма веч.: «Бенкет», привіти і святочне слово Голови ПУН, ред. Олега Ждановича.

Неділя 4-го вересня 1966 р.

Год. 10.30 передполуднем: Участь Делеґатів і Гостей в Богослуженнях.

Год. 1.30 пополудні: Спільна Сесія ОДВУ, УЗХ і «Зарева».

1. Звернення Голови ПУН
2. Доповідь п. Ярослава Гайваса.
3. Звіт Мандатної Комісії.
4. Уділення абсолюторії уступаючим органам.
5. Звіт Орг. Трибуналу з опрацьованих поправок до Статуту і звіти Комісій.
6. Вибір Центральної Управи.
7. Внески і запити.
9. Закриття З'їзду.

Центральна Управа ОДВУ.

НАПЕРЕДОДНІ 28 З'ЇЗДУ ОДВУ

Основним завданням річного З'їзду кожної вже існуючої та діючої організації є зробити підсумки дотогочасної діяльности, провести аналізу цієї діяльности та намітити конкретні реальні пляни на найближче майбутнє. Не інші завдання стоять і перед делеґатами двадцятьвосьмого з черги З'їзду Організації Державного Відроження України, що відбудеться у днях 3-5 вересня 1966 на власній Оселі ім. О. Ольжича у Лігайтоні, Пенсильванія. Члени діючої Центральної Управи здадуть звідомлення з пробробленої праці, делеґати проаналізують успіхи й браки в діяльності попередньої каденції, а зокрема конструктивно-творчо намітять реальний до переведення в життя плян праці на майбутню каденцію.

Стоячи перед цим важливим завданням, варто пригадати Статутом ОДВУ визначені цілі й завдання, що їх сформулювали основоположники ОДВУ. Артикул Другий Статуту ОДВУ м. ін. постановляє:

«Організація Державного Віродження України є надпартійною, надклясовою організацією, яка стоїть на засадах християнської етики й моралі та має за завдання:

1) виховувати американських українців на добрих горожан Злучених Держав Америки й в тій цілі школити їх у всіх громадських чеснотах та знанні американської історії, літератури, культури, конституції й американської системи правління,

2) розвивати почуття громадської відповідальности,

3) освідомляти своїх членів і широкий загал,

4) виховувати духово й фізично українську молодь при помочі виховних і спортових організацій,

5) організувати українське жіноцтво,

6) інформувати чужинців про українські справи при помочі літератури та різних підприємств,

7) обзнакомлювати якнайширші кола українського громадянства зо сучасним станом на українських землях та поширювати й закріплювати ту думку, що тільки шляхом боротьби можна буде здобути соборну українську державу,

8) інформувати українців в Злучених Державах Америки про визвольну боротьбу українського народу й з'єднувати для неї нових прихильників,

9) організувати матеріяльну допомогу для визвольної боротьби,

10) плекати духа єдности серед українців через усвідомлення спільноти інтересів цілої нації,

11) вдержувати зв'язок з братніми українськими організаціями в інших державах та в краю для розбудови систематичної й успішної співпраці між нею та українським громадянством в Злучених Державах Америки,

12) причинюватися до успіху визвольних змагань української нації на корінних землях для осягнення української незалежної, соборної держави й охорони її незалежности та загального розвитку.»

Цитовані вище визначення цілей і завдань ОДВУ встановили основоположники ОДВУ майже сорок років тому. Хоч упродовж минулих сорока років впало чимало жертв у боротьбі за привернення державної суверенности українського народу, хоч упродовж своєї майже сорокалітньої діяльности ОДВУ та її ідейне членство наполегливо намагалися реалізувати визначені в Статуті цілі й завдання, хоч упродовж тих сорока років Україна пережила ряд потрясень і, хоч двадцятьп'ять років тому здавалося, що український нарід ось-ось осягне свою суверенність, — антиукраїнські сили диявольськими методами не допустили до відродження Української Держави, тому-то й сьогодні основні цілі й завдання ОДВУ залишилися без змін.

Хоч основної мети не осягнено, все ж українська спільнота в краю і в розсіянні в тому часі жила своїм життям, змагалася за самозбереження, кріпшала духово-культурно, розвивалася організаційно-політично, здобувала успіхи в господарстві й техніці, науці й мистецтві. Поминувши дошкульний удар по єдності організованого Українського Націоналістичного Руху, українство стало на шлях політичного зрілого зрізничкування. Ці процеси так здорового зрізничкування, як і дошкульного розбиття УНРуху не залишилися без впливу на статус ОДВУ, як і не залишилася без від'ємного впливу на стан ОДВУ зовнішня пресія під час другої світової війни. Тоді як перед другою світовою війною поруч Українських Церков і чисельно сильних братських Союзів, ОДВУ була провідним чинником у мобілізації українських національних сил у ЗДА для піддержки визвольної боротьби на рідних землях, то по другій світовій війні зайшли значні зміни у цьому відношенні, які вплинули і на позицію ОДВУ в організованому житті американських українців.

Сучасна діяльність ОДВУ обумовлена незміненими її основними цілями на далеку мету та змінним кожночасним організаційним укладом визвольницьких українських сил у розсіянні. І під таким кутом повинна б проходити дискусія на черговому З'їзді ОДВУ. Реалізація конкретних завдань з дня-на-день, з місяця-в-місяць, з року-в-рік у своїй сумі кожночасно наближує нас до осягнення остаточної мети. Все ж бо діяльність української спільноти повинна проходити під тим кутом. Представники ОДВУ стоять і кожночасно повинні стояти на сторожі цих ідейних заложень.

Черговий З'їзд ОДВУ не може не присвятити максимум уваги рядові проблем, що їх життя несе з собою і ставить їх перед нами. Чергова каденція Центральної Управи ОДВУ буде проходити під знаком 1) відмічення 50-річчя Української Національної Революції, враз із 100-річчям народин одного із чолових творців цієї УНРеволюції — Михайла Грушевського, 2) відбуття Світового Конґресу Вільних Українців, 3) продовжування змагу за створення Українського Католицького Патріярхату, 4) продовжування піддержки розвиткові української науки, і т. п. У всіх цих важливих справах ми ідеологічно спорідненими націоналістичниОДВУ повинна співдіяти з іншими українськими організаціями та з Українським Конгресовим Комітетом Америки, якого членом є ОДВУ, як також з усіми інституціями, які у своїй діяльності керуються конструктивно-творчими принципами національного солідаризму й пошанування людської гідности одиниці.

Представники ОДВУ змагали в минулому й надалі змагатимуть до того, щоб УККА приділював відповідну увагу справам загально-національного значення і в розв'язці питань керувався виключно загально-національними інтересами. На черговий Конґрес Американських Українців, що відбудеться п'ять тижнів по З'їзді ОДВУ, делеґати ОДВУ і Братніх Організацій повинні прийти з ясною думкою, які рішення повинен цей Конґрес винести на добро української спільноти. З'їзд ОДВУ повинен обмірковувати всі ці справи й дати ясні доручення своїм представникам на Конґрес УККА.

Не можуть делеґати З'їзду не вглядати в минулу та майбутню діяльність Відділів ОДВУ та БО, ані іґнорувати обставин життя-буття своїх членів. Оселя ім. Олега Ольжича, що є власністю ОДВУ, завжди притягає увагу делеґатів підчас з'їздів. Не диво, бо там проходить впродовж літніх місяців жвава діяльність під оглядом виховання молоді, що нею займаються пані із Українського Золотого Хреста; бо там рік-річно влаштовується ряд культурних та національно-політичних імпрез і проводиться немаловажне товариське життя. Фінансова сторінка Оселі завжди викликає зацікавлення членів ОДВУ.

Успішна під кожним оглядом діяльність Видавничої Спілки в Чікаґо, в якій ОДВУ являється більшостевим уділовцем, і цього року буде предметом заінтересування учасників З'їзду. Оце вже другий рік підряд Видавнича Спілка виплатила високу дивіденду уділовцям, що вказує на повний фінансовий успіх цієї братньої організації ОДВУ. Спілка не тільки друкує орган ОДВУ «Самостійну Україну», але й рік-річно видає ряд цінних праць книжкового формату. Набуття нових друкарських машин вказує не тільки на успіх підприємства, але й на зріст заінтересування друкованим словом української спільноти. Книгарня Спілки також працює успішно.

Тоді як значна частина членства ОДВУ в Чікаґо так чи інакше заанґажована при праці Видавничої Спілки, а з Филадельфії та Нью-Йорку в веденні справ Оселі ім. О. Ольжича, Відділи ОДВУ в інших осередках проводять «рутинну» діяльність типових суспільно - громадських організацій. Необхідно було б застановитися і намітити, що, властиво, повинно входити в рямки такої «рутинної» діяльности Відділу. Практика показує, що ті Відділи, які мають конкретний і реальний до здійснення плян праці, діють успішно й гармонійно; і навпаки, Відділи, в яких з якихось причин такого пляну нема, мають всякого рода труднощі. Тут наголошуємо **реальний до здійснення плян праці,** бо нереальний плян праці тільки знеохочує людей.

В минулому члени ОДВУ прикладали своїх рук до всякої праці для громади, бо відчували вони для цього внутрішню потребу, почували себе співвідповідальними за успіх чи неуспіх кожного почину загально-громадського характеру. Члени ОДВУ наголошували завжди і всюди принцип гармонійної співпраці всіх громадян доброї волі в загальнонаціональному інтересі. Члени ОДВУ опонували й опонуватимуть намаганням якоїнебудь однієї групи опанувати яку-небудь загально-українську інституцію та домінувати в ній. Члени ОДВУ завжди обстоювали свободу слова, а тому вважають явище конструктивної опозиції в рямках якої-небудь суспільно-громадської інституції інструментом демократичного процесу.

Ось кілька думок, що насуваються перед

черговим З'їздом ОДВУ, про які, напевно, багато членів ОДВУ думало, обмінювалося про них думками й шукало розв'язки. На З'їзді наперед обмірковані думки можуть бути дуже придатними.

П. Надтисянський

Денис Квітковський-Квітка

ПІД УВАГУ ДЕЛЕҐАТАМ КОНВЕНЦІЇ УККА

Провінція — чи республіка?

Слідкуючи за деякими політично - інформаційними програмами на американському телевізорі і радіо та читаючи пресу, мусите прийти до заключення, що люди, які формують американську публічну опінію не читають ані української преси, ані навіть Конґресових Рекордів. До речі, американські публіцисти немають багато довір'я до Конґресових Рекордів, бо в ті Рекорди кожний американський конґресмен має право вписати не тільки свою промову, виголошену з нагоди дня проголошення української незалежности, але й рецепту, за якою їх жінки печуть «яблучні паї...»

Для американського радіо, телебачення, преси, й інших засобів комунікації, Україна є й на далі звичайною провінцією «Совєтської Росії» чи звичайно Росії. От, слухаючи вістки дня 22 червня 1966 р., подавані телевізійною станцією НБЦ (NBC), канал ч. 4 в Детройті, на надзвичайно популярній в цілій Америці годині «Сьогодні», відомий телевізійний і радієвий новинкар, Франк Блейр, повідомляючи про побут президента Франції Шарля де Ґоля в СССР, дослівно сказав: Після офіційних нарад у Кремлі, де Ґоль відвідає деякі провінції Совєтської Росії...

Знаємо з інших джерел, що однією із «провінцій», які відвідав президент де Ґоль була й ... Україна.

В американській пресі часто зустрінетеся з гаслом «Україна» чи «український», особливо тоді, коли в «Совєтській Росії» переслідують жидів. Але майже ніколи не тільки не в розумінні самостійної держави, чи хоч би в розумінні федеральної республіки Совєтського Союзу, принаймні самостійної нації, але майже завжди в розумінні провінції «Совєтської Росії» або звичайно Росії. На потвердження цього кожний уважний читач знайде тисячі прикладів.

От, переглядаючи принагідно детройтський денник «Детройт фрі Пресс» від дня 14 червня 1966 року, надибую синдиковану статтю (синдикована стаття це така, яку певна пресова аґенція розсилає до цілої серії великих американських газет, часом і закордон), Джада Арнета (Judd Arnett) п. н. «Ми повинні бути приятелями». Тема звичайна: американці чи американський народ і росіяни повинні бути приятелями. Світ великий, всім досить місця, то ж за що і пощо сваритися? Для окреслення Совєтського Союзу, автор найчастіше уживає термінів Росія або Совєтська Росія. Україна для нього є природною, складовою частиною Росії, хоч дехто називає цю...«єдину й неділиму» Совєтським Союзом. От одна квіточка з обговорюваної статті: «Могло б бути — повинно б бути — тепле взаємовідношення між людиною в Україні, скажімо, і людиною в Мішиґені, але ідеологічний конфлікт наложений малою горсткою людей, тримає їх поділеними, і в наслідок цього світ терпить»...

Чи не найповажніший американський щоденник, Нью-Йорк Таймс, в числі за 1-ше липня 1966 р. друкує дослівний текст Совєтсько - Французької Декларації, виданої з приводу відвідин у Совєтському Союзі Президента Франції Шарля де Ґоля, та кілька статтей- коментарів на марґінесі тих відвідин. В офіційному тексті Декларації ані разу не вживається Росія чи російський, але Совєтський Союз, СССР, совєтський. Навіть там, де аж напрошувалося слово російський чи московський, редактори Декларації його оминули. В Декларації говориться, наприклад, що побіч існуючих уже культурних зв'язків між обома державами, «рішено поширити зв'язки в усіх ділянках та особливо посилити теперішні намагання навчати в кожній країні мову другої країни».

Коментуючи цю точку з Совєтсько - Французької Декларації, американський коментатор пише дослівно:«Обидві країни договорилися до специфічних заходів співпраці, включно з ранніми переговорами щодо консулярного договору та ріжних культурних договорів таких, як наприклад, поширення програмів навчання французької мови в Совєтському Союзі та російської у французьких школах».

Поняття «Совєтський», з розумінні американського політичного — і навіть наукового-світу,

рівняється поняттю «російський».

***

Це завдання УККА...

Ми в Америці України не збудуємо. Але якщо є успіхом проголошування дня самостійности України в американському Конґресі, то напевно було б успіхом, якщо б ми навчили американський світ, що Україна не є провінцією Росії-Московії, і що не є вона тільки минувшиною, але що є вона в першу чергу великою революційною силою майбутнього. Я говорив про це чи не на всіх Конвенціях Українського Конґресового Комітету Америки почавши від 1949 року. Але на всіх тих конвенціях УККА ви можете виговорити не тільки всі свої легені, але і серце і мозок — на вас ніхто не зверне найменшої уваги. Рішення западають не на «флорі», але в кімнатах маґнатів з Нью-Йорку й найближчих околиць. Президент УККА слухає тільки своєї власної промови — своїх «десять точок», і більше нічого й нікого. Його підлеглі й дорадники наслідують «добрий приклад» боса. Підчас «промов» плебсу з «провінцій» вони навіть не уважають за відповідне бути присутніми. Зрештою, що може сказати якийсь там провінціял професорові університету, чи хочби навіть давно вже відцвилому «директорові», але все таки здається, що верхівці УККА ту. Але мені таки здається, що верхівці УККА варто принаймні «в кулуарах» поміркувати над такими питаннями:

Чи не було б на часі й на місці залишити, наприклад, у Конґресі певну «залогу», яка пильнувала б там наших справ, а головні ударні сили, з такою артилерією й повітряною кавалерією, сконцентрувати на здобуття американської опінії?

Це надзвичайно трудне завдання. Але тим не менше важливе і можливе до осягнення. Донедавна американці навіть не вміли «спелувати» слова Україна й український. Сьогодні є це слово в усіх словниках - і на вулиці. Наступне наше завдання: дати, вщепити американцям правдивий зміст слів Україна, український.

Для цього крім наукових кіл, нам треба здобути тих, що формують публічну опінію. Нам треба здобувати — за всяку ціну й усякими засобами — для української справи приятелів України, української нації й української справи в рядах преси, радіо, телевізії тощо. Це ж недопущена річ, щоб велика американська преса — в тому й радіо та телевізія — трактувала, наприклад, могутній здвиг українців у Вашінґтоні з нагоди відкриття пам'ятника Шевченкові, як маловажну, незначну, неварту друкувати вістку. Пригадайте собі, що, наприклад, Нью-Йорк Таймс згадав був про ту подію тільки на марґінесі промови кол. президента Д. Айзенгавера?!... Чи замість бенкетів — не краще було купити когось, хто має доступ до преси, до радіо, до телевізії?!..

А конґреси УККА? А конвенції наших братніх організацій? Велика американська преса часто навіть не нотує їх. На т. зв. пресовій конференції перед відкриттям конвенції УККА звичайно навіть редактор Свободи спізняється не говорячи вже про американську пресу, яка такі пресові конференції іґнорує.

Якщо не можливо здобути якогось визначного публіциста, відомого коментатора величчю української справи — купімо його! Навіть якщо б ціна була велика. Держави купують своїх т. зв. «лабіїстів», чому ми не мали б цього робити? Поза своїм ідейним змістом, українська справа є і «бізнесом»...

Чому, наприклад, професор Кларенс Меннінґ має писати тільки в Свободі? Для кого? Оскільки мені відомо, то крім теперішнього мейора Нью-Йорку, достойного Ліндсея, багато американців Свободи не читають... Зрештою, недавні події показали, що Ліндсей не має багато «трейнінґу» в міжнародніх куртуазійно-дипломатичних питаннях, крім того він не вміє відрізняти партикулярного від загального, не вміє бачити лісу за деревами, і що найгірше, не є людиною принципів. Для нього ньюйоркські голоси важливіші від інтересу ЗДА, як цілости.

Але знову: для кого пише проф. К.Меннінґ? Чи не було б краще й кориснІше для української справи, якщо б проф. Меннінґ — і деякі інші професори чи навіть звичайні собі журналісти — писали про Україну в американській пресі?! За це треба б мабуть більше заплатити. Але вартість таких писань про Україну в американській пресі оправдувала б вищу заплату.

Український Бюлетень

Далі: Що дає американській публіці — американська преса його звичайно іґнорує —, а рівночасно й нам Український Бюлетень УККА в англійській мові в такій формі й з таким змістом як він тепер видається? Цей Український Бюлетень в англійській мові, який мав би виконувати ролю пресового інформатора англомовної преси в справах українських визвольних змагань, своєї ролі не виконує. Появляється він неправильно, до того друкує матеріял перестарілий, дуже часто нецікавий і не завжди зв'язаний з українською визвольною проблематикою. Український Бюлетень в англійській мові дуже потрібний, але не в такій формі і не з таким змістом, як це тепер практи-

кується. Якщоб Український Бюлетень мав виконувати добру ролю, то: повинен появлятися точно, що тижня й негайно бути розісланий пресі; матеріял його повинен бути оригінальний, цікавий, пов'язаний з українською визвольною проблематикою, а не передруком зо Свободи чи Нью-Йорк Таймсу. Тон і стиль подаваних вісток, чи коментарів на дані теми повинен бути спокійний, об'єктивний; ніяка преса не друкуватиме вісток чи матеріялів писаних у явно пропаґандивному тоні. Вістки й коментарі повинні бути побудовані на конкретних фактах.

Джерела інформації для такого Бютетеню є величезні. Критичне читання і фахово-об'єктивне коментування української і неукраїнської підсовєтської преси; вістки, принесені відвідувачами СССР або вичитані в листах тощо — ось кілька джерел. Але таке поставлення Українського Бюлетеню в англійській мові потребує редактора не з ножицями, але з гострим пером у руці, бистрим, критичним умом та українським серцем — дійсно українським серцем, а не таким, що дивиться на Україну й її проблематику через призму свого села й своєї секти.

Український Квартальник і
українська бомбастика

В своєму недавньому, дуже гарному й змістовному рефераті, в Детройті, на тему конечних реформ у структурі, в ідейних заложеннях та в стратегії і тактиці Українського Конґресово-Комітету Ащерики (УККА), Ярослав Гайвас сказав, що помимо всіх його недостач, УККА, як інституція українців у Зє'динених Державах Америки є такий важливий, що якщо б такого УККА тут не було, то його треба б видумати... Я те саме можу сказати й про Український Квартальник (UKRAINIAN QUARTERLY) в англійській мові. Але так, як УККА, так і Український Квартальник не є індійськими ... До них можливо вільно — і навіть треба — торкатися не для того, щоб нищити їх але для того, щоб удосконалювати. Це є завдання всякої дійсної критики. Батько, що часом «пофричить» свою дитину і на думці не має її знищити; навпаки, він уживає фрики у відношенні до своєї дитини тільки з надмірної любови до неї й з бажанням зробити її ліпшою, досконалішою. З таким наміром і друг Ярослав Гайвас і я критикуємо УККА і його працю:

(Замітка: На цьому місці мушу зложити заяву щодо вжиття слова «фричити». Не находжу цього слова в наших модерніших словниках української мови. Але вживав його Юрій Федькович, вживали його мої батьки на Буковині — часом навіть практично, для мого добра, дай їм Боже, за це царство небесне! —, і записав слово «фрика,-ки» Б. Д. Грінченко в свій 4-томовий Словар Української Мови. Для означення слова фрика він цитує таке речення О. Ю. Федьковича: «Яв я його по добру голубити, бо знав що фрикою з ним і тілько не вдію.» для мене слово фрика краще звучить від слова дисципліна. Відки це слово походить — не знаю. Для мене особисто — з Буковини, дуже гарної частини української землі).

От кілька моїх критичних заміток на тему Українського Квартальника:

По - перше, мені видається, що всякий журнал і друковане слово, в тому й УК, є не тільки розповсюднювачем певних ідей, але рівночасно й товаром. й тому з ним треба поводитися також так, як поводяться з усяким товаром: його треба продавати якнайбільшому числу на якнайбільшій території. Продавати не тільки для заробітку, для матеріяльно-фінансових користей, але ради його ідейно-інформаційного завдання. Чим більше людей читатиме УК, тим краще виконає він своє завдання.

Не знаю про інших, але знаю про себе й про сотки моїх добрих знакомих: за весь час існування Українського Квартальника, від 1944 року ніхто ніколи не запропонував нам його передплачувати. Чейже загальні, патріотичні зазиви в ріжних «циркулярах» чи в промовах, що «кожний мусить стати передплатником УК, не є серйозним підходом до звербування передплатника, чи до продажі товару у формі Українського Квартальника. Так само не бачив я цього журналу в наших книгарнях, хоч продають там часто всякі неукраїнські журнали з Парижу, з Лондону чи Мадриту... Чи продається Український Квартальник хоч в одній неукраїнській книгарні, чи кіоску? Не знаю.

Я не говоритиму про зміст УКвартальника, матеріял який там друкується, бо для цього треба б основно переглянути всі річники цього журналу, але загальний, поверховий навіть перегляд деяких чисел лишає в мене враження, що в більшості випадків друкується там припадкові, часом навіть газетно-пропаґандивного характеру статті. От хочби навіть останнє число УК, за весну 1966 року; в журналі є поверхові статті про В'єтнам, про Совето-Китайський (чи не ліпше московсько-китайський?) конфлікт, про Екуменічний Собор у Римі, але ані слова про ті величезні політичні зміни, які назрівають в Европі й які мають, безпосереднє відношення й до української проблеми. Поїздка де Голя до Москви й московсько-французька спільна Деклярація — це тільки дальший тягтих далеко йдучих подій в Европі. Почалися

вони щонайменше тоді, коли де Ґоль поставив своє вето проти прийняття Англії до Европейського Ринку.

Український Квартальник повинен присвятити дуже пильну увагу цим европейським подіям, піддати їх строгій аналізі й віднайти місце України в новій Европі — а може не тільки віднайти місце України, але впливати так на хід цих подій, щоб Україна не опинилася знову у глухого хаті.

**
*

Український Квартальник не тільки видається за гроші Українського Конґресового Комітету Америки, але і є, чи повинен би бути, речником ідеології, програми й політики цієї найвищої політичної інституції українців у ЗДА. Дванадцять днів перед проголошенням московсько-французької Декляраціїв Кремлі, дня 18 червня 1966 року Рада Директорів Українського Конґресового Комітету Америки видала також «Декляpацію». Вже в першій частині цієї Декляраці (цитую за «Свободою», ч. 120 від дня 30 червня 1966 року) читаємо дослівно:

«Рада Директорів УККА стверджує далі, що з утворенням УККА українська спільнота в Америці стала підметом американської та світової політики»...

Що ця «деклярація» чи заява з Деклярації Ради Директорів УККА означає, — то я сумніваюся чи самі директори знають. Але якщо дійсно з «утворенням УККА українська спільнота в Америці стала «підметом американської та світової політики», то цей «підмет» за посередництвом свого батька, цебто УКК повинен гідно, мудро й корисно для української справи виконувати свою позицію. Цей «підмет американської та світової політики» повинен, принаймні, впливати, за посередництвом свого журналу, на користь для України побудову нової Европи.

Але що є, та яке є завдання Українського Квартальника? Абстрагуючи від змісту статтей, які там друкуються, давніші числа цього журналу не окреслювали ані його ідеології, його політики та обсягу його заінтересування. Журнал звичайно представляв себе як «Де Юкрейніен Квортерлі», додаючи, що його видавцем є УККА. В числі, що появилося з нагоди 10-ліття журналу (1944-1954), на першій стороні обгортки написано: «Журнал присвячений розповсюдженню інформації на теми політичного, економічного й культурного життя України та націй Совєтського Союзу». (Слово «нації Сов. Союзу» не звучить дуже підхлібно для української нації). Після цього довгий час Український Квартальник не мав ніякого підзаголовку.

Аж нарешті: Український Квартальник, видавцем якого є УККА, дістав підзаголовок: «Журнал Східно-Европейських та Азійських Справ». Як і личить «спільноті», що «з утворенням УККА» «стала підметом Американської політики». Тільки хто писатиме конкретно й специфічно про українські справи?

Василь Прохода

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ І ОТАМАНІЯ

На сторінках «Самостійної України» Денис Квітковсьїий висловив про «Українську Революцію» багато слушних думок, але з деякими не можна цілком погодитися, як рівнож залишається неясним якою є **Українська революція.** Чи є вона подібна до всяких інших революцій: англійської, американської, французької, китайської, російської, німецької й т. д. революцій?

Найближчими до Української революції новітнього часу є російська (1917) та австрійська (1918 р) революції, але лише зовнішнє і то лише в самій назві, сполученій з поваленням несприятливого, чи віджившого свій вік уряду та державного режиму. Духовні ж основи та етапи на шляху для осягнення цілі, були цілком іншими. Одночасно з цими революціями виникла й Українська революція, на яку вплинув зовнішній російський та австрійський характер. Це спричинило трагедію розбіжности Українського визвольного руху, яку вже півстоліття переживає український нарід на своїй українській землі. Ріжний характер тих зовнішніх революцій спричинив поділ українського народу (ще не відбувшого процес націогенези), при витворенні двох державних утворів УНР та ЗУНР. Перший з демократизмом, перейшовши на манівці отаманії, а другий з диктатурою без диктаторських атрибутів власної сили.

Оці демократизми та диктаторство й до цього часу поза межами України продовжують ворогувати між собою. В недоцільних супереч

ках вони перешкоджають національному духово-культурному усамостійненню української людини з піднесенням на вищий щабель своєї, не лише людської, але в першу чергу національної гідности. Лише з такою людиною, як говорить Д. Квітковський, можна досягнути усамостійнення нації як колективно-збірної одиниці.

Без національного духово-культурного розвитку століттями поневолений нарід не може позбавитись рабської психології та почуття меншевартости. Він не може повністю виявити себе як нація та стати на шлях рішучої боротьби за українську державність власними силами, без чужої допомоги, та з власним розумом без чужої мудрости. Всякі суперечки про демократизм та націоналізм (який ніби заперечує демократичний спосіб боротьби) та самопоборення було, є й буде проявами отаманії, яких би форм вона не прибирала. Про Українську революцію при цьому не доводиться говорити а ті, що намагаються зробити себе героями цієї революції є отаманами ріжного роду гатунків, прабатьком яких є Нестор Махно. Українська революція не має нічого спільного з іншими европейськими, азійськими, американськими й навіть африканськими революціями всіх часів.

Ні один в світі нарід не пережив того, що віками в боротьбі за своє буття мали українці на великому шляху руху народів з Азії до Европи і навпаки. В цій боротьбі українська земля залишалась «диким полем», бо безупинні навали наїздників все сплюндровували та знищували. Та проте українці продовжували боротись за вільне незалежне життя й витворили суспільство козаків, які не визнавали над собою жодного насильства. Козаки були одночасно вояками й хліборобами. Кожної хвилини мусіли бути готовими боронити своє поле шаблею. На широких просторах України, що ставали диким полем, природньо, помимо впливу ріжного роду «наукових теоретиків», відбувався наново процес витворення українського суспільства — козаків. Лише відважливі, сміливі та хоробрі ставали до боротьби за нове життя на власній землі. Вони загартовувались до останньої можливости. Без огляду на нові татарські наїзди вони не залишали свого рідного краю. Та сама рука, що керувала плугом для здобування щоденного хліба, ще зручніше орудувала шаблею для захисту здобутків своєї власної праці та свого життя. Лише в добровільній, правдивій, строгій спільноті можна було зорганізувати у відкритому степу оборону проти всяких наїздників. Ніколи вони не були певні, що татари на них не нападуть і не поженуть разом з жінками та дітьми на схід чи на південь. Оця спільнота з суспільною свідомістю необхідности взаємного підпорядкування в праці й обороні, створили на краю українського степу свого роду лицарський орден козацьке товариство, типічним представником якого була Запорозька Січ.

В степу під блакитним небом, на тихих водах і під ясними зорями панував безупинний бій за вільний розвиток. Тут мала вагу лише особиста здатність та відважність. Маєток при цьому скорше заважав як допомагав. Козак не міг покласти до колиски своїй дитині нічого іншого крім шаблі. Тут діяв закон вільного простору, який був поруч з законом вільного розвитку духа творчим чинником життя. Не лише щоденним хлібом та безупинними боями жили тогочасні українці. Були це люди з людською гідністю, не лише якісь об'єкти матеріяльної природи, але живі люди з духовими потребами вищого порядку. Останні найбільше виявлялись у відчуванні краси природи з її творчими процесами життя, що висловлювалось в пісні й музиці та в релігійному віруванні.

Християнська віра з ученням про Добро, Правду і Любов відповідала українській вдачі та була основою моральної сили в боротьбі проти зла, не боячись смерти та страждань. В часі небезпек, коли опановувалось дике поле, релігійне почуття українців виявлялось вільно, цілком природньо, без пересвідчувань чужих духових опікунів. Але коли налагоджувалось спокійне життя появлялись «просвітітелі», які приносили з собою чужеродний елемент, що ослаблював моральну силу суспільної свідомости. Це втручання перешкоджало кристалізації власного національного ідеалу, зводячи духовний розвиток на манівці. Цим була зруйнована спільнота українського суспільства в боротьбі за загальне добро. Особливо виявилось воно на релігійному полі, де в розвитку духовних властивостей, зустрілись два могутні взаємно ворожі впливи претендентів на панування людськими душами — Візантії та Риму.

Українці були православними. Це православіє в Україні-Русі було перейнято від Візантії, коли остання була в повному культурному і цивілізаційному розквіті та відогравала ролю другого Риму. З поступовим занепадом Візантії її культурний вплив на українців зменшився Україна в своєму церковному житті ставала все більше й більше на незалежний власний куль-

турний шлях, не визнаючи над собою зверхности Москви, що претендувала на ролю третього Риму. З цим не могла погодитись католицька Церква в Римі, яка під впливом гуманістичного відродження й просвітянського руху в Західній Европі та постання ідеалістичної філософії, позбавившись всяких забобонів та примітивної нетерпимости до інакше думаючих і віруючих, стала на шлях духовно-культурного поступу. Вона розвинула активну чинність на поширення свого впливу на віруючих християн та приєднання їх до папського престолу Риму. Та проте, як показав хід дальших історичних подій, римські папи в поширенні свого впливу на Сході не лише релігійного, але й політичного характеру мали недостойних виконавців. Вони в фанатичному та шовіністичному засліпленні звели на нівець заміри римських пап і поборювали те, що незалежно приходило в Україну з Західної Европи. Вони спричинились до соціяльного й національного поневолення українців. чому в повній мірі допоміг третій Рим — Москва.

Вимордувано й знищено перших українських революціонерів в боротьбі за вільний розвиток України під проводом запорожців: Наливайка, Тараса Трясила, Павлика, Остряниці, Богуна й Палія, Гонти та Максима Залізняка й найбільшого Богдана Хмельницького.

На духовному полі першими революціонерами та борцями проти чужого панування за вільний український культурний розвиток були Острожська духовна Академія (1575-1632), знищена католиками та Київська Могилянська Академія (з 1633 р) ліквідована москалями. З неї вийшов перший революціонер духа український філософ Григорій Сковорода.

Тому початок Української революції треба вважати з повстанням Северина Наливайка в 1595 році, що перманентно відбувалась до часів гетьмана Івана Мазепи в 1709 році і відродилась національним пробудженням в 1917 році. Здійснювати її почали не на словах, але чином, ціною власного життя, триста українських юнаків в Крутах 29 січня 1918 року, за якими стала до бою за волю України Армія УНР під проводом Симона Петлюри, а потім українські повстанці, що діяли самочинно з відомими й невідомими отаманами.

З того часу безупинно продовжується революційний рух на українських землях тих, що не залишили поля бою, переносячи всі тортури насильників. В огні й крові Української революції, без огляду на всі перешкоди фізичні, а головне духовні (запамороченням чужою мудрістю) витворюється національно-суспільна свідомість українського народу, в основі якої є українська, а не якась інша ідея боротьби за вільний культурний розвиток — основу української державности. Носіями її були, є й будуть люди духа, а не пристосованці до матеріяльних вигід та поплечники чужих претендентів на панування в Україні.

Нема чого «проповідувати й підготовляти» революцію, як про це говорить Д. Квітковський, не позичати при цьому чужого розуму, але треба підтримувати боротьбу за українське буття на нашій батьківщині, яка провадиться впродовж останнього півстоліття з десятками мільйонів жертв активних і пасивних борців.

Українська ідея живе й діє тисячеліттям. Без огляду на національно - духове поневолення вона століттями зберіглася в підсвідомости українського народу й відродилась в 1917 році, лише не була зреалізована за браком спільної для всіх національно-суспільної свідомости, яка розпорошилась і блукала на манівцях, в суперечках про демократизм, соціялізм, комунізм, націоналізм, монархізм та повну свободу, що привело до анархічної отаманії з самопоборенням і до байдужости десятків мільйонів.

Отже, чи буде хтось «сидячи на запічку», чи може без нього у «вільному світі» видумувати якісь нові «ідеї», щоб підготовити особливу українську революцію та сперечатись із-за них, ставши на манівці отаманії не лише на політично суспільному полі, але й на релігійно-церковній ниві, все те залишиться поза Україною. Процеси Української революції безупинно відбуваються в психології українців під ворожою окупацією. Їх треба лише належно розуміти та підтримувати, де тільки до того є можливість, а головне не денаціоналізуватись.

Для перебуваючих в діяспорі всі шляхи ведуть до Києва не лише безпосередньо (тимчасом морально), але й через Рим та Єрусалим. Кожний має йти вибраним шляхом і не перешкоджати іншим продовжувати свій рух до спільної мети виборення Української Державности. Треба лише, щоб кожний дотримувався своєї національної правди з почуттям власної національної гідности, з взаємним довір'ям і пошаною та з певним національно-державним розумом, без недоцільних суперечок та самопоборення. Це є основою Української Революції.

Ю. Пундик

СОВЄТСЬКИЙ МАРКСИЗМ

І. Вступ

Для більшости нас московсько-китайський ідеологічний конфлікт виглядає як тільки боротьба за провід світовим комуністичним рухом, підсичена традиційною ненавистю китайців до москалів і їхніми експанзійними амбіціями в напрямку совєтського Сибіру. По суті так воно є. Однак самі ці елементи не дають повного пояснення на те, чому цей конфлікт привів до розколів в рядах багатьох комуністичних партій, особливо в Південній Америці, до розбиття на про - московські і про - пекінські фракції, і цього розбиття не можна спрощено пояснювати тільки грошевими субсидіями Москви чи Пекіна Конфлікт сягає глибше, у нутро комуністичної догми, прийнятої однією й другою стороною, вірою в те, що тільки вона, дана група зберігає правдиву, непорочну релігію Маркса.

З чисто об'єктивного боку треба ствердити, що Пекін покищо, ідеологічно ближче стоїть до первісного марксизму, ніж Москва. Це не означає, що пекінська версія марксизму є кришталько-чистим відображенням первісних ідей Маркса-Енґельса. Китайські комуністи нагнули її до їхніх практичних і національних потреб. Для прикладу згадати треба хоч би їхній наголос на селянство, як базу революційного руху, тоді як Маркс і Енґельс клали єдину й головну надію на робітничий пролетаріят і ставилися зі зневагою до селянства. Справа тільки в тому, що Москва, почавши від Леніна, пішла далеко дальше в нагинанні марксизму до її потреб, вихиляючи його то в той, то в інший бік — залежно від доби й обставин: В московській практиці марксизм Маркса-Енґельса став тільки зовнішньою шкаралупою, наповнювану новим змістом при кожній зміні обставин і диктатора. Клясичний приклад такого вихиляння і то на протязі лише кількох років дає Я. Шумелда у його книзі «Зміни в СССР після смерти Сталіна» (Париж, 1957 р.) в питанні національної політики, про що буде мова далі в цій праці.

Метою цієї праці є проаналізувати совєтську версію марксизму і зміни в ній у порівнянні до первісних ідей Маркса і Енґельса. Ми не збираємося давати критичної аналізи самого марксизму. Зацікавлений читач може знайти багато цінного матеріялу у різних працях на цю тему; з українських праць можна згадати хоч би цитовану вище працю Я. Шумелди разом з ранішою його працею «Від Маркса до Маленкова» (видану Українською Народною Єдністю у Франції). Саме життя доказало вже помилковість так пірвісних Марксових ідей, як і їх московської версії. Для прикладу можна згадати побіжно

М. Демянчук

КОЛИ ВАЛИЛОСЯ ПОЛЬСЬКЕ «МОЦАРСТВО»

(Спогад)

Серпень 1939 року був гарячий у природі та в міжнародніх відносинах. Назрівала розв'язка німецько-польського напруження.Громи та інші погрози кидані Варшавою в сторону Берліну, в почутті опертя на Францію та Анґлію, не віщували відпруження... Пакт про ненапад між Берліном та Москвою припечатав кінець словних та паперово-радієвих пересправ.

І почалася друга світова війна.

Українське населення Західньо Українських земель приглядалося та прислухувалося до цих передвоєнних пригривок із мішаними настроями. З одного боку загальний похід польської окупаційної адміністрації та польського шовіністичного загалу проти всього українського казав нам радіти із-за вибуху війни, з другої ж сторони можливість вмішання в цю війну московсько-большевицького кольоса заставляла думати, а то й побоюватись. Давніше нефортунне, демонстративне голосування української парляментарної репрезентації варшавського сойму за військовим бюджетом ще й тепер вносило несмак серед широких мас українського громамянства на ЗУЗемлях, бо не відзеркалювало його справжніх настроїв по відношенні до польського окупанта....

На день перед вибухом війни повітовий староста в Надвірній зажадав, щоби всі секретарі чи голови українських товариств та організацій принесли до староства книги та печатки товариств. Як голова місцевого товариства «Луг», секретар повітового тов. «Луг», та секретар філії Союзу Українських Купців та Промисловців у Надвірній, я мав у себе книги тих товариств. В порозумінні з головою пов. тов. «Луг» д-ром Валеріяном Банахом та головою філії СУКіП -у Василем Свищем я зібрав ті всі книги та печатки і нічого не прочу-

хоч би Марксову теорію про неминучість упадку капіталізму через концентрацію капіталу й постійні та щораз більше зростаючі господарські кризи, або теорію про історично послідовне й неминуче зубожіння робітничих мас в капіталістичній системі. Минуло більше сто років від Марксового пророцтва і сьогоднішній капіталізм виявився далеко більш живучий і проґресивний, ніж марксистський соціялізм у його совєтській формі, а «капіталістичне» робітництво виборолo собі такі права й достаток, про який «соціялістичне» робітництво у комуністичних системах навіть і мріяти не може. Неменш помилковим виявилися й інші теорії Маркса. Одною з цікавіших з них для нашого часу є теорія про те, що міжнародні конфлікти виникають на базі капіталістичної приватної власности, яка веде до змагання за ринки збуту і джерела господарських сирівців. Згідно з Марксом, ліквідація приватної власности і капіталістичної системи виеліменує джерела тих міжнародніх конфліктів і створить базу для мирного співіснування і співпраці безклясових комуністичних суспільств. Сьогоднішній досвід показує якраз протилежне явище: тоді як серед капіталістичних суспільств щораз сильнішою виявляється тенденція не тільки до співіснування, але й до господарського а то й політичного об'єднання (прикладом є Европейська Господарська Спільнота), то серед «дружньої родини» «безклясових» суспільств комуністичного бльоку бачимо досить поважні господарсько-політичні тертя, іноді притуплені тільки страхом перед військовою силою «старшого брата», наприклад, у випадку Румунії, а іноді у формі зовсім таки відкритої ворожнечі, наприклад, у московсько-пекінському конфлікті тепер чи московсько-югославському конфлікті за життя Сталіна.

Марксові теорії виявилися такими ж утопійними, як і теорії інших утопійних соціялістів його доби, від яких він відхрещувався і для протиставлення яким він назвав свою систему теорій «науковим соціялізмом». У своєму «науковому» підході Маркс і його співробітник Енґельс допустилися помилковости й емоційности в інтерпретації фактів. Таких самих помилок допускаються й допускалися «специ» від совєтських справ у їхній інтерпретації чергових тактичних вихилясів Москви в політичних та ідеологічних питаннях, приймаючи такі вихиляси за рішучий і остаточний поворот в одному чи другому напрямку. Так, наприклад, для багатьох політиків Заходу ліквідація Сталіном Троцького, а згодом поворот під час війни до старих російських традицій включно з відновленням Патріярхату, виглядала як остаточний крок на шляху до ліквідації в СССР комунізму й поворот до московського «бонапартизму», а то й демократії. Кривавий тиран Сталін в очах Заходу перетворився в добродушного і привітного «дядю Йосипа», який тільки й

ваючи, в полудневих годинах 31 серпня 1939 року, пішов з ними до староства та передав їх урядникові. Після передачі книг вийшов я на коридор і там таємний поліційний аґент Равскі заявив мені, що я арештований, покликав до себе приявних в коридорі двох мундирових поліцистів та всі три відпровадили мене до судового арешту. Я щоправда запротестував з місця проти беззаконного та безпідставного арештування, жадав судового наказу на арешт, одначе на цьому й скінчилося, це справи не змінило.

У судових арештах було вже кільканадцять українців, громадсько - суспільних та політичних діячів з повіту як пр. Бойчук з Камінної, Сумик з Волосова та багато інших. Протягом пополудня та ночі приведено ще більше наших патріотів та декого з-поміж спольщених Німців з Битькова так, що ранком 1 вересня було нас всіх 40 осіб в малій судовій тюрмі. Коли стало відомо, що між Німеччиною, а Польщею почалася війна - ми всі, арештовані, зовсім не дивувалися нашому арештуванню, бо всім нам пригадалися злопам'ятні арештування з 1914 року. Та всетаки ми, що в більшості не переживали першої польської інвазії з 1919 році, будучи тоді вояками УГА, та не маючи довір'я до польської правосудности і гуманности, були непевні свого життя. В той час у прикордонній полосі написувався своїми нелюдськими знущаннями над арештованими українцями злощасний К(орпус)О(хрони)П(оґраніча), зокрема ж його катівня в в Стрию. Тож, коли нам казали збиратися - мабуть таки того ж дня 1 вересня зі своїми речами, випровадили нас на подвір'я тюрми, де стояли два автобуси та відділ поліції і озброєних «стшельцуф» та не дозволили нам навіть попращатися зріднею, що там чекала, а казали нам всідати негайно до одного з автобусів кожному з нас прийшло на гадку питання: куди нас тепер повезуть?

Нас всадили до одного автобусу, де були 4 поліцисти, до другого всів озброєний відділ поліцистів та

жив бажанням допомогти його підданим, як висловився президент Рузвелт. Розчарований «дядьою Йосипом» західній світ скоро переніс свої симпатії й надії на «дядю Микиту», дуже симпатичну й проґресивну особу, якої єдиною хибою була родимка біля носа і звичка скидати черевики в доброму товаристві. В останніх часах непоправні оптимісти Заходу побачили новий поворот до капіталістичної системи і, в їхніх мріях, до демократії у господарських реформах Москви, забувши при тому, що навіть доба НЕП-у, до якої теперішнім реформам ще далеко, була тільки часовим тактичним вихиляннням, пристосованням ідеології до практичних потреб часу.

II. Основні заложення марксизму

1. Діялектичний матеріялізм. Ключевим питанням філософської думки є питання суті матеріяльного і духового світів і взаємовідношення між матерією й ідеєю як висловом духового світу. Християнська філософія основується на визнанні двоподілу світу на світ матеріяльний і духовий. У цьому двоподілі світ духовий є вищий від матеріяльного і метою життя людини є визнати цю вищість та не дати себе полонити світом матеріяльним. Український філософ Григорій Сковорода бачив успіх свого життя у тому, що світ, тобто матеріяльний світ, його ловив, але не спіймав.

На думку німецького філософа 19-го століття Геґеля й інших філософів т. зв. ідеалістичної школи, існує тільки один світ, світ ідей. Матеріяльний світ є тільки відображенням наших ідей, тобто все, що ми бачимо довкола нас, є тільки відбиткою нашого думання, або, за висловом французького філософа Декарта, ми існуємо тільки завдяки нашій здібності думати. Історія світу — це постійна боротьба ідей, у процесі якої створюються нові, досконаліші ідеї, прямуючи до вивершення у Найвищій Ідеї.

Маркс — тут і далі, говорячи про Маркса, маємо на думці також і його співробітника Фрідріха Енґельса — пішов по лінії думання Геґеля, замінивши тільки ідею матерією. **У філософічній концепції Маркса існує тільки один світ, світ матерії, незалежний від ідеї. Світ ідей є тільки відзеркаленням світу матерії.** Усі ідеї є виключно відбиткою нашого біологічного сприймання зовнішнього матеріяльного світу, який таким чином формує все духове життя людей, їхню культуру, побут, суспільний устрій. Навіт релігія є тільки реакцією на зовнішній матеріяльний світ, природу.

Матеріяльний світ, — а через нього і наше світосприймання —, не є статичний, а розвивається згідно з діялектичним процесом, яким Геґель пояснював боротьбу ідей: **Існуючий стан**, за висловом Маркса — **теза, автоматично породжує його суперечність, антитезу. Природний конфлікт між тезою й антитезою завершується свого**

«стшельців» з наставленим скорострілом на наш автобус і там ми під плач дітей та рідні виїхали з міста. Не пригадую собі вже, чи були ми всі поковані ланцюгами чи ні, але поліцисти заборонили нам говорити між собою. Перед кожним з нас, Надвірян, виринуло питання: ну, а куди ж, в якому напрямі нас повезуть, на Станиславів, чи на Богородчани згл. Солотвину, а там до Стрия. І на наше прикре здивування повезли нас в напрямку на Солотвину, значить поїдемо мабуть до Стрия. Ця обставина нас всіх немало засмутила, бо нам уже ввижалися тортури в казаматах КОП-у. Пригноблені, зажурені переживаннями наших найближчих, з великим жалем в серці за нелюдяність польських опричників, що не дали нам навіть змоги попрощатися з дітьми, дружинами та батьками не бачили ми тоді краси нашого підгірського краєвиду, що пишався ранньоосінними своїми різноколіровими шатами вздовж нашої дороги до Солотвини. А при іншій нагоді можна було насолоджуватися цими, мигаючими повз автобус, лісами, гайками та полями, що чергувалися зі собою, то випливаючи на сугорби, то опускаючися у долинки...

Наш неспокій: куди нас везуть посилювався ще більше, коли ми приїхали до Солотвини, бож відси можуть нас повезти або до Стрия, або до Станиславова. За деякий час хтось з нас, що визнавався дуже добре в цій околиці, подав вістку, що їдемо таки до Станиславова. Це нас дещо заспокоїло, одначе свідомість безправ'я польської окупантської влади під час миру казала нам догадуватися, що таке вони з нами, «ворогами держави», можуть робити в час війни! Тому кожний з нас заглибився в себе і мало хто зауважив, як минали Богородчани, Лисець та по кількох год. їзди опинилися перед брамою судових арештів при вул. Білинського в Станиславові. Ми всі легше відітхнули. Завели нас до в'язничної канцелярії, списали наші особисті дані, забрали всякі документи та вартісні речі та гроші до депозиту і відпровадили нас до келій. З тодішніх то-

роду компромісом — синтезою, яка, в свою чергу, стає тезою, що породжує антитезу. **Кожна синтеза є вдосконаленням її тези й антитези,** ведучи таким чином до щораз кращого вдосконалення матеріяльного світу, а разом з ним і похідного від нього світу ідей. «Діялектика розуму є тільки відзеркаленням форм руху матеріяльного світу, так у природі, як і в історії», писав Маркс у «Діялектиці природи».

2. **Історичний матеріялізм.** На думку Маркса, **«не свідомість людей визначає їхнє буття, а навпаки — їхнє суспільне буття визначає їхню свідомість».** Постільки суспільне буття є тільки продуктом матеріяльного світу, то логічно людина є тільки рабом того світу, а вся її духовість є тільки продуктом матеріяльних обставин її життя. Логічно тому не може бути духової спільности ідей між заможним американським робітником і вбогим українським колгоспником, бож обставини їхнього матеріяльного життя є інші. (Совєтський ідеолог буде твердити, що український колгоспник є на вищому духовому рівні, тому що матеріяльна база його світосприймання, в досконалішій від капіталізму «соціялістичній» системі, є досконаліша).

(Продовження в наступному числі)

варишів недолі пригадую собі деякі прізвища, а саме: Іван Яремич - урядник нафтової фірми з Битькова. Бей -купець з Пасічної к. Надвірної, Котик Микола, Дунець Юрко та Цибик всі три з Надвірної, Бойчук - купець з Молодькова, Бойчук - кооператор з Камінної, Сумик - кооператор з Волосова, Черки - урядник, спольщений німець з Битькова. В тій тюрмі було ще багато ув'язнених українських діячів зі Станиславівської области, пригадую собі прізвище д-ра Ващука та д-ра Тимчука з Делятина. Були там також німці - патріоти, як суперінтендент нім. євангелицької церкви Циклєр зі своїм сином. В той час тюрма ця була переповнена політичними інтернованими та попередніми політичними в'язнями, що чекали на судову розправу, а між ними були націоналістичні діячі члени ФНЄ С.Волинець та Михайло Кушнір, що каралися в тій тюрмі вже по кілька місяців.

Про в'язничний побут в той час не приходиться говорити як про якийсь дуже невиносний або надто риґористичний. Вже в перших днях нашого побуту в тюрмі ми віднесли враження, що ми інтерновані. Нас ані не переслухували, ані не шиканували. Харч був звичайний, тюремний. Чималу радість викликало в нашій келії звільнення з-поміж нас двох Надвірнян, а саме Миколи Костика та ще когось другого, мабуть Дунця. Ми здогадувалися, що це сталося завдяки інтервенції д-ра М. Николайчука і добачували в цьому добрий знак і для нас. В цей спосіб наші рідні могли довідатися про місце нашого побуту та дещо заспокоїтися. Це також свідчило, що польська влада не вважає нас за таких то вже дуже великих своїх ворогів та додавало надії, що нам вдасться перебути і цю халепу. Ми ходили на прохід і тоді діставали відомості про загальне положення на фронті. Найгірше давався нам в знаки брак вістки з хати, від родини та брак часописів. Після кількох днів ми почали вже по трохи привикати до в'язниці, жартували, підспівували та не показували назверх того, що кожний з нас переживав. Журба про дітей та дружину - одна моя дитина мала 8, друга 11, а третя 12 літ - зганяла сон з очей та робила нервовим так, що я почав був тратити апетит. Побачив це по якімсь часі І. Яремович та своєю переконливістю настроїв мене дещо краще.

Десь мабуть після двох тижнів нашого ув'язнення, однієї ночі розбудив нас великий гамір на подвір'ї в'язниці. До наших вух долітав брязкіт кайданів. Рано ми довідалися, що це був транспор смертників з дрогобицької тюрми, що їх під сильною ескортою та кайданах привезли до нашої тюрми. Скільки їх було — ми не знали, та все таки присутність всяких душегубців та горлолізів в найближчому нашому сусідстві пригнобила нас, занепокоїла та насторожила

Вже часто передше чули ми гудіння німецьких важких бомбовиків понад Станиславовом. Аж одного дня під час такого гудіння почулися страшні експльозії-вибухи. Як ми відтак довідалися - це було бомблення двірця в Хриплині та залізнодорожного моста на Бистриці. Ці німецькі налети та бомбардування, евакуація дрогобицької тюрми та вістки про непереможний німецький похід на схід радували нас та давали надію на скорий кінець нашого ув'язнення, але сусідство «смертників», можливість виступу польського міського шовіністичного шумовиння та його можливий збройний напад на тюрму, щоби легким спо-

собом знищити ворогів держави, що вже розліталася - притьмарювали нашу радість та надію на щасливий кінець нашого інтернування. Всім нам були знані випадки самосудів над безборонними людьми підчас відступу армії.

А тим часом бомбарбування ставали щораз частіші, рейди німецької авіяції свідчили про опануваня нею всього повітряного простору.

Одного вечора донісся до нашої келії дим зі спаленого паперу. Хтось здогадливий сказав, що певно палять судові акти, значить і Станиславів вже безпосередньо загрожений німцями. Це була правда. Палення актів продовжувалося, в день та ніччю чути було щораз більший рух на вулиці Білінського і ми здогадувалися, що це вже евакуація Станиславова. Ключники стали до нас ввічливіші та навіть декому передавали вістки про катастрофальну ситуацію Польщі та про можливість скорого приходу німців або большевиків до Станиславова. Ми нетерпеливилися та побоювалися нападу озброєного шумовиння на тюрму та навіть застановлялися над можливістю самооборони. Боялися ми також нападу «смертників», коли вже військові польські частини та адміністрація покидатимуть місто.

І одного пізного вечора ключник переказує нам наказ директора тюрми,щоби один відпоручник нашої келії прийшов негайно до нього. Ми здогадувалися, що сталося, або має статися щось дуже важного. З нашої келіїї пішов Черни або Цибик. З тривогою виряджали ми його, бо не знали, чи його брали, як першого, на безцеремонну загладу, а відтак те саме чекає по черзі всіх нас. Довго та ще більше нетерпеливо чекали ми на поворот нашого делегата. Те чекання може тривало годину, але нам здавалася вона віком. Нарешті двері відчинилися, наш делеґат входить до келії. Його лице легко усміхнене. Поволі оповідає нам про те, що почув він та інші делеґати від директора тюрми, сам Станиславів залишається тепер вже майже без війська, в самім місті створився міжнаціональний громадський комітет, що між іншими своїми завданнями має заопікуватися нами. Його делеґати мають ще цеї ночі з'явитися у директора тюрми. Комітет перебере нас та звільнить з тюрми. Ми мусимо тихо заховуватися, щоби не зрадитися з чимсь передчасно перед «смертниками». Багато ключників вже покинуло службу. Завтра ранком маємо зголоситися по порядку до канцелярії тюрми по свої депозити та документи звільнення.

Тієї ночі ми вже не могли заснути, бо все таки ситуація в місті непевна, наша доля, помимо існування комітету, незавидна. Плянуємо всяке на всякий випадок, чи на випадок міського шумовиння ще цієї ночі, чи на випадок несподіваного виступу проти нас «смертників». До оборони маємо хіба дошки з наших пріч та залізо з декількох ліжок, що їх треба буб розібрати. Умовляємося також, що по щасливому виході «на світ» нам не надто безпечно признаватися до того, що ми були інтерновані. Починало світати, як дехто з нас таки приклонив голову та заснув.

Коло 7-ої год. ранку хтось споміж нас пішов у товаристві ключника до директора тюрми. Там були відпоручники Громадянського Комітету, м. ін. радник Стебновський, що порадив нам обережно продіставатися до міста та у свої родинні сторони. Не чекаючи на снідання пішли ми до канцелярії тюрми, там уже урядували наші товариші недолі та видавали депозити та посвітки звільнення. Доводилось досить довго ждати на чергу, але вкінці і я також мав на руках свої особисті документи, гроші та посвідку звільнення.

Чекаючи в черзі я поглянув на стіну сусіднього бльоку тюрми та у одному з вікон побачив Степана Волинця, що його знав зі студентських часів. Він дуже схвильований та поденервований казав, що він на поєдинці, його ключник не прийшов до служби маючи зі собою ключі від його келії. Він, Волинець, не знає, як має відси видістатися, а большевики вже в Чорткові. Він просить всіх нас допомогти йому в цій пригоді. Звичайна річ, його визволили з тої тяжкої ситуації.

Маючи документи на руках нас кількох Надвірнян вибралося гуртком в дорогу. На подвір'ї тюрми стрінув я ще Михайла Кушніра, що на запит, що він думає робити відповів, що старатися якнаскорше з дружиною вибратися на захід.

Наш гурток вийшов на вулицю Зосина Воля та подався нею до Опришовець. Дорогою сунули валки возів та польських вояків, йшли також цивільні поляки - втікачі. Попри них, тримаючися свого гуртка йшли й ми наче втікачі, але тоді, коли поляки йшли похнюплені як на похоронах, ми, скриваючи свою радість перед ними йшли-летіли до своїх рідних. Але по кількох годинах маршу я хоч тоді ще в силі віку відчув на собі наслідки цього короткого побуту в тюрмі.

Відпочиваючи кілька разів наш гурток добився пішком до села Тисьменичани, що лежить на половині дороги із Станиславова до

Надвірної. В тому селі я постановив винаймити підводу, щоби повезла мене бодай під Надвірну. Зрозуміла річ, що в такий непевний час мало хто хоче віддалюватися від свого дому, тому й мені довелося довго шукати охочого. Але таки знайшовся відважний, що хотів мені помогти, коли я розповів йому про свій побут в тюрмі. Він мав одну шкапину і ми вирішили, що він повезе мене доріжками понад річку Бистрицю аж під Надвірну і свого слова додержав. На щастя без жадної пригоди добився я з ним під село Назавізів і зайшов до своєї тети, що там жила. Тяжко описати мою і її радість від цієї нашої зустрічі. Тітка нагодувала мене та разом зі мною пішла до Надвірної, до мого дому. По дорозі повернули ми до її заміжньої дочки, що була вже моєю недалекою сусідкою, а відтіля вже таки додому.

Безмежна радість опанувала всю мою істоту, коли я вступив на своє подвіря, побачив дружину, дітей та батьків, а дружина привітала мене повідомленням про те, що недавно приходив чоловік, післанець мабуть від д-ра М. Николайчука та заявив, що мене вибрано до міжнаціонального громадського комітету міста Надвірна і я в назначеному часі повинен ще сьогодні явитися на засіданні цього комітету. На мене ждуть.

Налюбувавшися своєю родинною та дещо відпочавши вибрався я того вечора на засідання комітету, що застановлявся над тим, як втримати лад та порядок в місті в тому часі, коли місто покинуть поляки, а ще не прийдуть большевики чи німці. Не пригадую собі, з кількох членів складався наш комітет, але пам'ятаю, що мені з іншими кількома членами доручено наступного дня зранку явитися в міському уряді.

Як довголітній радний міста Надвірна я втішався пошаною та любов'ю широких мас населення так українців як і жидів та поляків і в останніх виборах до міської ради дістав зі всіх найбільше голосів, тому й покликано мене до того комітету, щоби я впливав на громадян, заспокоював їх та поміг зберегти лад та порядок в місті.

Наступного дня ми всі, визначені члени комітету, явилися у громадському уряді. В місті було спокійно. Від часу до часу з'являвся до уряду якийсь польський вояк та просив о допомогу, о хліб. Ми давали йому розписку та спрямовували до недалекої пекарні, де він на рахунок міського уряду діставав хліб. За якийсь час почали збиратися коло будинку міського уряду гуртки громадян. Коли вже зібралося більша кількість громадян оттак самотужки,без жадного запрошення, інші члени комітету попросили мене, щоби я вийшов на балькон та промовив до народу кілька слів, успокоїв та просив задержати рівновагу духа, а найголовніше, щоби всі верталися до своєї праці.

Я підождав деякий час, щоби бодай коротко застановитися над тим, що та як маю сказати своїм співгромадянам у такій критичній для всіх нас хвилині, в міжчасі надійшло ще трохи більше людей, а тоді я вийшов на балькон та промовив до вже чималої ґрупи земляків. Закликаю я всіх до спокою та холоднокровности, ремісників та купців просив працювати для добра всіх співгромадян, щоби при найменших жертвах перетривати тяжкий час доки не прийде влада та не запровадить нормальні обставини. Апелював я до всіх, щоби не відмовляли помочі один одному на випадок потреби, а тепер, щоби спокійно поверталися до своїх домів, до своїх родин та до свого зайняття. Мій спокійний тон зробив помітне враження на всіх приявних і вони махаючи до мене руками розходилися домів.

Наступного дня я знова мав дижур пополудні і з'явився в міському уряді. За деякий час прийшов до мене хтось з наших молодих людей та заявив, що в недалекому парку задержався якийсь малий польський відділ, що хоче зложити місцевій владі зброю і я повинен туди або сам піти або когось туди вислати. Наскільки не помиляюся хотів на чолі нашого неоуруженого відділу піти туди місцевий адвокат мґр. Бачинський і вже мабуть збирав хлопців, коли в той час навинувся кол. пор. Дієвої Армії, надвірнянський м'ясар-купець Іван Луців та ваявив охоту піти з тим нашим відділом взяти від поляків зброю. Не прочуваючи жадного підступу наші неозброєні хлопці пішли до парку, ввійшли вже доволі близько до польських вояків, коли ті відкрили по них вогонь В той час наші хлопці розбіглися, але поляки забили тоді і св. п. Івана Луцева і молодого хлопця - Луговика з передмістя Річки, Гринішака. Видно було, що цю провокацію затіяли місцеві поляки, що знали Луцева, бо він зорієнтувавшися, що це засідка на нас пустився рятуватися і відбіг уже був доволі далеко, але польський скоростріл скосив його. Також Гринішак рятувався утечею та вже був на досить високому паркані, але його там досяг також скоростріл. На щастя тоді обійшлося при двох жертвах, хоча могло бути багато більше. Оттак сумно для нас закінчилася польська май-

же двадцятьрічна окупація. На жаль ми не мали зорганізованого озброєного відділу, щоби відплатитися полякам за провокацію, кожний з нас палав ненавистю до них.

Вже по приході большевиків до міста, місцеве громадянство своєю тисячною масою взяло участь в похоронах обох жертв і тоді поляки дрижали перед можливою нашою помстою. Цим разом її не було, бо на їх місце прийшов другий наш смертельний ворог: московські большевики.

Осип Зінкевич

ІНЖ. ОСИП БОЙДУНИК

Життя народів визначується в історії великими людьми. Бо історія народу це лише сума муравлиної праці його членів, це в першу чергу поєднаність великих діл, великих і сильних особистостей. І якраз інж. О. Бойдуник, хоч не був керівником націоналістичного руху, хоч не був президентом Української Народньої Республіки в екзилю, — він належить до тих великих і спільних особистостей, які зуміли піднестись своєю величною візією майбутнього понад голови своїх сучасників. Його праці й статті є надхненні глибиною думки, логічністю, а проблеми, ним ставлені, були далекі від вузькогрупової точки зору. Будучи членом Проводу Українських Націоналістів, він завжди на перше місце ставив загально-українські інтереси, а щойно тоді інтереси Організації, в проводі якої він був від довгого часу.

У післявоєнних роках, коли українське політичне життя, після чергових, програних наших змагань, опинилось майже в безвихідній ситуації, наші політичні діячі ставили собі питання, кудою дальше йти, на що орієнтуватись, як бути українській політиці в дальшому майбутньому. Жахливий провал української політики в останній війні, в якому ми увійшли розбиті, ворогуючі — вимагав застанови, аналізи минулого і витягнення логічних висновків на майбутнє. І якраз в цьому часі Організація Українських Націоналістів під проводом полк. А. Мельника видвигнула концепцію замирення на українському внутрішньому політичному відтинку, в свідомості, що жодні бльоки окремих груп, жодні нові творива не зможуть запевнити нам ефектовної праці, зокрема на зовнішньому відтинку. Тому треба повернутись до традицій українських Визвольних змагань, які дали нам Українську Народню Республіку, а згодом екзильний уряд, що може бути єдиним чинником, найбільш репрезентативним і найбільш авторитентним. говорити в імені цілого українського народу, поневоленого московськими большевиками. Від самого початку і аж до своєї смерти інж. О. Бойдуник був палким прихильником переорганізації Української Національної Ради — українського екзильного парляменту, реактивізації екзильного уряду УНР і перетворення цих традиційних, відомих в цілому світі українських державних установ в об'єднуючий центр, в якому були б скупчені всі українські політичні чинники.

Коли падала гітлерівська Німеччина, що в травні 1945 р. інж. О. Бойдуник писав у своїй праці «Дійсність і наші завдання»: «Зовнішня і внутрішня дійсність заставляє нас призадуматися над питанням оформлення й ведення дальшої визвольної боротьби. Маючи на увазі зовнішню дійсність...(ми її) можемо протиставити лише власні сили — необхідно їх зорганізувати й оформити. Передумовою організування й оформлення тих власних сил, є консолідація, чи солідаризація сьогодні діючих політичних осередків».

В розумінні інж. О. Бойдуника «консолідація» чи «солідаризація» українських потітичних сил не була рівнозначна з підпорядкуванням однієї групи другій, чи використовування однієї групи другою, чи затрачення власної індентичности однієї групи супроти другої, сильнішої. В його розумінні «консолідація» і «солідаризація» це була співпраця і спільна дія різних ідеологічно і різних за своїми політичними плятформами окремих груп, на зразок західних суспільств, які змагають до тієї самої цілі, але різними шляхами і які може бачуть здійснення своїх змагань в інших формах. В обличчі великого і сильного ворога, в обличчі неприхильних до наших змагань, наших сусідів, успішність нашої визвольної боротьби і нашої зовнішньої політики можуть запевнити лише сконсолідовані в одному чи навколо одного центру — всі українські політичні групи.

І якраз в цьому часі, цебто це в травні 1945

р. інж. П. Бойдуник видвигає ідею національного солідаризму, яку він пропагував ціле своє життя і яка лягла в основу не лише програми Організації Українських Націоналістів, але також згодом в основу ідеологічної плятформи Українського Академічного Товариства «Зарево», та прийнялась як основна в українському політичному житті.

Національний солідаризм за цілий час, після другої світової війни, не мав свого конкурента і жодна українська політична група не зуміла видати не лише кращої системи але взагалі жодної іншої системи. Тому «Національний солідаризм» О. Бойдуника є зараз настільною книгою кожного українського політичного діяча.

В своєму «Національному солідаризмі» О. Бойдуник писав: «Кожний акт, кожний почин, кожна акція, як і само життя і кожна система, в яку це життя вкладається, мусить мати провідну ідею, мусить мати дійсно становий хребет... Політично-стратегічна доктрина, як акція, виростає на стійкій, як криця, твердій, основній провідній ідеї, яка, якщо ще не є, то має стати змістом життя людини. Відійти у вічність людина готова лише за ідею, в яку вірить, як вічну правду».

Цим О. Бойдуник поєднував конечність пов'язаности з програмою, чи системою. В його розумінні розрізнення цих понять надщерблювало б наші визвольні змагання, тому він таку велику увагу присвячував, як справі націоналістичної ідеології так і справі програми.

Він свідомий був того, що немає такого світогляду, чи такої системи в модерному суспільстві, яку треба було всеціло відкидати, чи засуджувати. Тому і його національний солідаризм не є чимось штучним, чи повторенням чогось старого чи нового. Національний солідаризм О. Бойдуника є синтезою всього кращого, що міг дати людський дух і розум в політичному житті, чи в державному ладі.

Національний солідаризм, за словами О. Бойдуника, спираючись на духовій єдності, означає зімкненість у чині.

«Національний солідаризм спрямований на усуцільнення всіх складових частин суспільного організму, в цьому випадку народу, в його постійному змаганні до цілі чи мети, які не суперечать морально-етичним засадам, а навпаки, є вимогою тих засад. Всі складові частини, зберігаючи духову єдність, свою окремішність і гідність, діють солідарно, содарно несуть тягарі і солідарно відповідають за дії і наслідки...Всі вони разом і кожний з них окремо, повинні бути приготовані на жертви в користь цілости, чи взаємні поступки частин між собою або навіть односторонній поступок в ім'я рівноваги й гармонії цілости.»

Згідно з морально-етичними засадами національного солідаризму, людині, індивідуові гарантується повна свобода, через яку можна дійти до братерства не лише національної спільноти, але цілого людства.

Згідно з О. Бойдуником та його національно-солідаристичною системою, нарід (суспільство) у своїй національній, духово-моральній єдності не сміє проковтнути одиниці, а повинен гварантувати їй окремішність, гідність і свободу в практичній чинності і відповідальності. Рівночасно він підкреслював, що практичне життя одиниці та національно духово-моральна однісь народу й держави вимагають, щоби одиниця у тій чинності й відповідальності не йшла в розріз і не потрапляла з суперечності, із шкодою для себе самої, для свого народу й держави.

Національний солідаризм О. Бойдуника «бере людину в практичному житті такою, якою вона є, з усіма її неґативами й позитивами, з інстинктом і волею, з еґоїзмом і альтруїзмом». Людина, в якій скупчується безмежна кількість різних вартостей має в собі інстинкт і еґоїзм, які часто доводять одиницю до руїни. О. Бойдуник є проти обмеження свободи людини, проти пониження її гідности, але він є за приборкання інстинкту і еґоїзму, понад якими він ставить духові вартості.

В тоталітарних системах, і зокрема в большевицькій, одиницю піддається не лише під контролю, але в повне розпорядження держави, під керму і догляд поліційно-державного й партійного апарату. Проти цього якнайрішучіше виступає О. Бойдуник, змагаючи за те, щоби до цього ніколи не дійшло в українській державі, чи в українському політичному житті. Тому він пропаґує ідею народовладности української держави.

В такій державі гарантується право на існування різних політичних партій і організацій, яких завдання повинно бути світоглядово-політичне освідомлювання і виховування народніх мас. Політична свідомість і державницька зрілість народніх мас є в нашому часі ґарантом майбутнього народів. Без цього є немислиме мирне існування окремих держав, в яких була б забезпечена свобода одиниці, її гідність і добробут. Лише брак політичної свідомости і зрілости доводять до громадських воєн, до конечности існування тоталітарних систем і придушення людської свободи.

В дійсності українського занархізованого політичного життя і в обличчі агресивного воро-

га, який наступає на всі прояви української дії, Б. Бойдуник домагається «зліквідувати внутрішні фронти, примусити на них мовчати зброю — байдуже яку — а допустити на тих фронтах до голосу політику». Але припинення внутрішньої боротьби в його розумінні — не значить «припинення чесного, конструктивного і творчого змагу за свою світоглядову ідеологічно-політичну правду». Такий змаг був, є і буде існувати. Він потрібний і неминучий. Без нього завмерло б життя, як на кладовищі і позбавлене було б всякого поступу».

Свобідний розвиток політичного життя може запевнити лише народновладна держава і лише в ній може бути забезпечена свобода одиниці і повний розвиток спільноти.

«Народовластя» згідно з О. Бойдуником, означає опанування народом духово-морально і технічно-правно цілости життя і його практичної дії у всіх ділянках і галузях від основ, від найвищої зверхности і влади в державі, при застосуванні національного солідаризму і його системи».

Понад різні ворожі системи, які розривали живе тіло українського народу, понад кордони, в яких живуть українці, в цілій діяспорі є загроза винародовлення українця, його асиміляції. Цьому винародовленню можна запобігти, згідно зі словами О. Бойдуника, лише почерез національно-духову одність, яка є так потрібна для кожної спільноти, що хоче зберегти себе і стати творцем історії, а не погноєм різних народів. Збереження духово-культурних вартостей окремих народів, а в тому й українського, не зважаючи на їхні суто-національні питоменності, себе взаємно не виключають, а навпаки доповняють,

З цього логічно випливає відкинення почуття меншевартости супроти народів, в країнах яких ми живемо, тут треба не покори супроти них, а творчого змагу в духово - культурній площині. Між окремими національними культурами треба не боротьби, а співжиття. Боротьба за свободу окремих поневолених народів, це є боротьба в першу чергу «за свободу культурної творчости народу, питоменну лише даному народові, який має внести у вселюдську скарбницю культурних вартостей свій вклад, і тим здійснити своє призначення та виявити і закріпити своє національне «я», свою національну особовість».

Осип Бойдуник був політиком в повному розумінні цього слова. Ціле своє життя він змагав за чистоту української політики. І чи не найбільш характеристичним з його політичному кредо була його далекозорість і спосібність бачити цілість української проблеми, цілість українських справ. Свій іспит національної й політичної зрілости О. Бойдуник здав ще в 1926 р. в часі смерти Головного Отамана Симона Петлюри. Ніколи ще, в цілій історії нашого політичного життя українська еміграція не була так поділена, не була так ворогуюча, розбита як саме в цих роках. Смерть С. Петлюри сколихнула цілою спільнотою, але це розбиття так було в'їлось в живий український організм, що тодішнє українство навіть не було спосібне склонити спільно своєї голови в обличчі смерти Великого Сина нашого народу. Найболючіше це відчувалось в Празі, де скупчилось найбільше українців. І якраз в душі ще молодого українського націоналіста, голови «Групи Національної Молоді» і «Української Академічної Громади» в Празі, Осипа Бойдуника, зродилась іскра обмислення цілості української справи і значення постаті С. Петлюри для неї. І якраз завдяки йому і ним очолюваних організацій, завдяки великому вкладові зусиль, все самостійницьке українство поставило за прапор своєї боротьби Симона Петлюру, і це перебороло всі партикуляризми, всю ворожнечу та стало першим кроком у ставанні великого націоналістичного руху.

Прикладом для молодого О. Бойдуника був С. Петлюра, який не зрадив українських самостійницьких змагань, не відступив від своїх безкомпромісових позицій, а був зі своїм народом в хвилини радости і в хвилини нещастя.

Про провідника народу О. Бойдуник говорив: «якщо у людини є амбіції ставати в суспільно-гієрархічній драбині на самій її вершині і з неї репрезентувати збірну амбіцію спільноти та бути її репрезентантом і речником в днях радости та давати їй з тієї висоти напрямні і вказівки, як вона, ця спільнота, має жити і в житті заховуватись, така людина мусить мати настільки почуття відповідальности, мужности і амбіції, щоби цю спільноту не оставляти тоді, коли вона на шляху, який їй ця людина вказала і по якому її провадила, опинилася в несприятливих, складних, а навіть загрозливих умовах».

Це було безкомпромісове кредо О. Бойдуника — політика, Бойдуника — провідника. Він не знав капітуляції, він не знав відходу від своїх позицій. Від молодости аж до своєї смерти він неухильно змагався за якість у веденні української політики і ставив високі морально-етичні вимоги до української політики і її творців та реалізаторів.

В логічній послідовності ідей і думки О. Бойдуника мусіли довести до переоцінки співвідношення ОУН до Державного Центру УНР. Ще в 1939 р., видвигнувши на 2-ому ВЗУН-і ідею

національного солідаризму, він розумів величезну вагу національно-державницьких традицій в політичному житті спільноти. На весну 1945 р. передбачаючи ще більшу зрізничкованість українських політичних сил, щоби не допустити до занархізування українського життя, він висуває ідею створення спільного державно-політичного Центру на базі державних традицій і леґітимности уряду УНР, який мав би «опертя не в поодиноких людях, лише в народі, організованому в політичних таборах чи організаціях».

«Традиції і леґітимації, — писав О. Бойдуник, — не є власністю окремих осіб, лише то є традиції, чи леґітимації інституцій, чи організацій і символів, які є власністю всього народу. Традиції нарід творить повсякденним своїм життям. Старі традиції і леґітимації доповнюються повсякденно новими традиціями і леґітимаціями. В тім узмістовлюється відношення традиції до поступу й навпаки. Інакше треб б відкинути або традицію, або поступ».

І якраз наголошуючи значення традицій державного центру УНР, інж. О. Бойдуник був співініціятором переорганізації і відновлення цього державного центру.

В 1954 р. він був вибраний на Голову Української Національної Ради, і з короткими перервами на цьому пості залишився аж до своєї смерти. Будучи головою УНР, він був свідомий, що президент УНР в екзилі — це символ, а пост голови Української Національної Ради, українського екзильного парляменту — це велика відповідальність за ведення української політики на чужині. Тому ціле своє життя він змагав за чистоту цієї української політики, за її незаплямленість, щоби чистою і незаплямленою передати її і наступним поколінням. Бо лише чисті незаплямлені українські державницькі традиції сприйме і схоче перебрати українська молодь.

Хоч в Українській Національній Раді не об'єднались всі українські політичні чинники, але УНР стала єдино можливою консолідаційною базою українських політичних угрупувань. Тому й стільки було заходів і старань та вболівань у О. Бойдуника якраз через те, що наша спільнота ще не доросла до того рівня, до тієї національної свідомости і державницької зрілости, щоб поставити справи групові, справи малі, на другий плян і підпорядкувати їх загальноукраїнським інтересам.

***

В останніх кількох роках українська спільнота на чужині понесла великі втрати, від нас відійшли саме чи не найбільші особистості нашого українського, політичного життя.

До непересічних — а до найвизначніших наших політиків належав Осип Бойдуник. Це був велетень в нашому політичному житті, велетень, який своїм умом і своїм чином піднісся понад голови багатьох своїх сучасників. Велетень в Організації Українських Націоналістів і в Проводі Українських Націоналістів. Вояк, революціонер, політичний в'язень, ідеолог, політик і державний муж — Осип Бойдуник.

З його відходом всі ми понесли величезну втрату. Для багатьох з нас — його життя, повне самопосвяти, може бути прикладом відданости даній ідеї, непохитности і самопосвяти аж до самовідречення.

Шлях його життя — величній шлях великої людини.

***

З сумом і невимовним болем споглядаємо в те недалеке минуле, коли нам доводилось зустрічатись з незабутнім Інженером, чи листуватись і дискутувати з ним, часом про дуже складні проблеми нашої дійсности.

Хай пам'ять про інженера Осипа Бойдуника живе вічно в наших серцях, а його життьовий шлях хай служить прикладом для всіх нас, як нам працювати і жити, щоб наше життя стало корисним українській справі, так як було Його життя-

ВИРІВНЮЙТЕ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ

В ОСТАННЮ ДОРОГУ...

У Страстний Четвер, коли людство християнського світу згадувало про страстну дорогу Христа на Голгофу, рознеслась сумна вістка про смерть визначного українського політичного діяча, творця політичної програми «Національний солідаризм», визначного публіциста, патріота-соборника, Голови Української Національної Ради ДЦ УНРеспубліки і довголітнього Члена Проводу Українських Націоналістів сл пам. інженера Осипа Бойдуника.

Невимовний жаль і біль огорнув друзів і приятелів, особливо ж тих, для яких Осип Бойдуник був зразковим українським націоналістом, був прикладом, як треба боротись у спокійні і мирні дні та в дні бурхливі й вовчі — дні, що вимагали витривалости, стійкости і відваги дивитись у вічі загрозам.

Невимовний важкий біль огорнув тих друзів, які поділяли Його думки, Його концепції, які крокували Його слідами — йшли за Ним, бо ж Він так ясно, чітко бачив та оцінював минуле й майбутнє. І раптом... Його не стало між ними.

Але не тільки послідовники — вся націоналістична родина в жалобному смутку відчуває, що відійшов від них у вічність найкращий їх Друг, борець за криштальну чистоту націоналістичної думки й ідеї і рівночасно один з найкращих нових примінень націоналістичної думки, ідеї і руху. Якраз цієї пов'язаности чистоти і сучасних вимог націоналізму деякі не вміли зрозуміти й оцінити.

Та не тільки український націоналістичний світ, але всі українці визвольного табору, на батьківщині і поза її межами, відчувають, що

Сл. п. Інж. О. Бойдуник в труні

втратили непересічну людину — великого і послідовного борця за свободу народу і незалежність України.

І коли ми вслухалися у Воскресну Утреню, коли вперше пролунало радісне «Христос Воскрес», перед нами з'явилась неначе постать По

Ген. М. Капустянський, ред. М. Лівицький, інж. Т. Форович, ред. О. Штуль-Жданович, інж. Д. Андрієвський — в жалібному поході

кійного. Пригадались зустрічі, Його промови, Його віра в Христа і Україну, Його боротьба — невтомна і послідовна — за шляхетну націоналістичну ідею, за яку Він у найтрудніших умовах не переставав боротися і непохитно вірив, що тільки націоналізм і його носії, які на своїх прапорах впишуть гасла національного солідаризму досягнуть остаточної перемоги і Україна «стане в народів вольнім колі». У це Він твердо вірив і закликав так само вірити своїх друзів та всіх тих, які готові служити Україні. Він був скалою віри як для націоналістів, так і для тих, які іншими шляхами змагали до тієї самої мети.

Своїм зором Він на світанку своєї діяльности в рядах ОУН побачив злі і добрі сторони й злі прикмети старався послідовно усувати, але ніколи з недосвідченим молодечим поривом, який неминуче привів би до катастрофи. Він робив це у відповідний назрілий час з досконалою вмілістю політичного тактика.

Моттом Його життя і діяльности було: вірність, точність, досконалість і непохитність. Іншими словами — Він мав всі прикмети ідейного націоналіста - революціонера із щирим серцем, чистою душею і криштальним характером. Після смерти сл. п. полк. Андрія Мельника, ОУН і УНРух втратили в Ньому одного з найкращих і найбільших світочів.

13 квітня 1966 року з'їхались, щоб віддати Покійному останній салют і відпровдаити Його в останню дорогу, де «не має ні болю, ні печалі тільки життя безконечне». Того дня о год. 8.30 рано Їх Ексцеленція Кир Платон в сослуженні о. прот. д-ра І. Гриньоха та о. канц. С. Дмитришина відправив Заупокійну Службу Божу і Панахиду. О 3-ій год. по полудні, після відправи Панахиди в каплиці на кладовищі Вальдфрідгоф, що її відправляли: о. пралат П. Голинський, о. конц. С. Дмитришин, о. прот. . Гриньох, о. О. Товстюк та від УАПЦ о. мітр. П. Дубицький, під їх проводом численна громада відпровадила в останню дорогу Покійного на місце спочинку в українській дільниці кладовища. Після відправлення Панахиди згаданими отцями, теплими словами попращали Покійного о. пралат П. Голинський і о. митр. прот. П. Дубицький.

Прощали Покійного також: від ДЦ УНР і УНДС Пиезидент М. Лівицький, від ПУН і ОУН — Голова ПУН О. Штуль-Жданович, від українського вояцтва ген. М. Капустянський, від ЗП УГВР і ОУНз пані мгр. Дарія Ребет, від УРДП — Ф. Гаєнко, від СГД сот. Прозорівський, від Президії і КЕ УНО і БО, від ГУ УСГ, від ЦУ ОУК та від друзів і приятелів з Канади — інж. М. Селешко, від Об'єднання Українців у ВБританії — А. Костюк, від членів ОУН у ВБританії — В. Бондаренко, від УНЄ і друзів у Франції — інж. Ю. Коваленко, від ЦПУЕН — мгр. А. Мельник, від Об'єднання Ветеранів УГА - д-р М. Коновалець, від СУЖ — І. Штелень,

від земляків з долини — пані Є. Грамяк, від Товариства Українських Політичних В'язнів — ред. Ф. Кордуба, від друзів з Німеччини — мгр. В. Дідович, від Зарева — д-р І. Жеґуц.

Вкінці пролунали сумні мелодії «Видиш, брате мій...» і чужа земля вкрила труну найдорожчого Друга і Приятеля.

Відійшла людина, що витиснула печать свого духа в Українськім Націоналістичнім Русі, в українській визвольній боротьбі.

Свіжу могилу вкрили вінки і квіти від політично-громадських установ і друзів.

***

Після похорону ВО УНРади і ПУН влаштували поминки-трапезу. На залі привітали присутніх Голова ВО УНРади ред. М. Лівицький та голова ПУН ред. О. Штуль-Жданович.

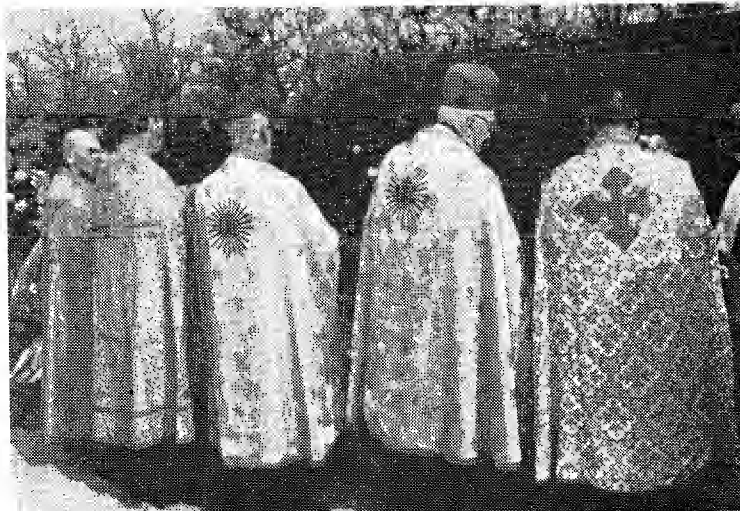
Пан Яків Маковецький поінформував присутніх про останні дні життя сл. п. інж. Осипа Бойдуника. Дня 16 березня ц. р. Покійний пішов до лічниці, щоби піддатися операції на «Нарбенбрух». Цю операцію перейшов він дня 25 березня щасливо, без комплікацій, не горячкував хоч 10 день по ній, як йому приписали лікарі, з ліжка не вставав. В цьому часі Пацієнт живо цікавився всіми справами, читав часописи, слухав радіо, читав свою кореспонденцію, дискутував на різні теми, робив пляни скликання засідання Президії УНРади на день 23 і 24 квітня, щоби вирішити цілий ряд справ зв'язаних з підготовою скликання Сесії УНРади, а також підготовлявся до участи в засіданні ПУН, яке мало відбутись під кінець квітня ц. р.

Від дня 4 квітня лікарі дозволили інж. О. Бойдуникові ставати з ліжка і Пацієнт, без труднощів, робив короткі проходи по коридорі та з кожним днем приходив до більших сил.

Пан Я. Маковецький відвідував хворого кожного дня вечером, коли вертався з праці. Останні відвідини були дня 6 квітня. Того ж дня шпитальна обслуга принесла О. Бойдуникові одяг і всі його речі до кімнати, бо за день-два Пацієнт мав бути звільнений з лічниці. Тоді Покійний відпровадив свого гостя майже до винди прощаючись з ним «до завтра». В ночі того дня, як казали лікарі, сл. п. інж. О. Бойдуник не міг спати і ходив по коридорі до 1.30. Опісля зголосив медсестрі, що іде спати і 20 хвилин пізніше Його не стало між живими. Покійний помер на удар серця.

Після тих інформацій відограно з платівки жалібний марш та подано уривок виступу сл. п. інж. О. Бойдуника в дискусії на Студійній Конференції «Фундації для дослідів життя і діяльности полк. Євгена Коновальця». Чудовий жалібний марш і живий голос Покійного справили таке враження, що здавалось, з-за гробу говорив Покійний.

Яку відогравав ролю і яке мав значення інж. Осип Бойдуник для українського політичного і неполітичного світу, свідчило те, що на Його поминки прибули майже всі політичні й громадські діячі, визначні особи з культурного й наукового світу. Здавалось, що національний солідаризм сл. п. Осипа Бойдуника знайшов своє завершення. На залі були присутні: о. прелат П. Голинський, від УКЦ, о. митр. прот. П. Дубицький від УАПЦ, сестрінок Покійного інж. Т. Форович (ЗДА), ген. М. Капустянський, проф. С. Ленкавський, інж. С. Довгаль, п-ні Дарія Ребет, ген. М. Шраменко, д-р З. Книш і інж. М. Селешко (Канада), п-ні Багряна, А. Ко-

Українське православне і греко-католицьке духовенство — на могилою Покійного

Отець митр. прот. П. Дубицький і о. пралат П. Голинський — пращають Покійного

Грудка землі на могилу Покійного від Голови ПУН — О. Штуля-Ждановича

стюк і В. Бондаренко (Англія), д-р Б. Кордюк, ред. В. Стахів, п-ні Слава Стецько, ред. В. Маруняк, д-р М. Коновалець, доц. Д. Пеленський, проф. С. Шах, п-ні Пастернак (Канада), інж. Д. Андрієвський, проф. д-р Р. Єндик, п-ні Дубицька, д-р Г. Васькович, проф. Ю. Бойко з дружиною, ред. Вітошинський, п-ні Козак Ін., інж. Ю. Коваленко, ред. В. Леник, Б. Микитчак, ред. М. Добрянський, мґр. А. Мельник, В. Лазовінський, п-ні Є. Грамяк, п. М. Антохій та багато інших громадян. Всіх присутніх на поминках-трапезі було понад 80 осіб.

Все українське громадянство і весь український провід гідно вшанували сл. п. Осипа Бейдуника — людину, яка присвятила все своє життя українському народові і Україні, стоючи в авангарді її лицарів!

Вічна Йому Пам'ять!

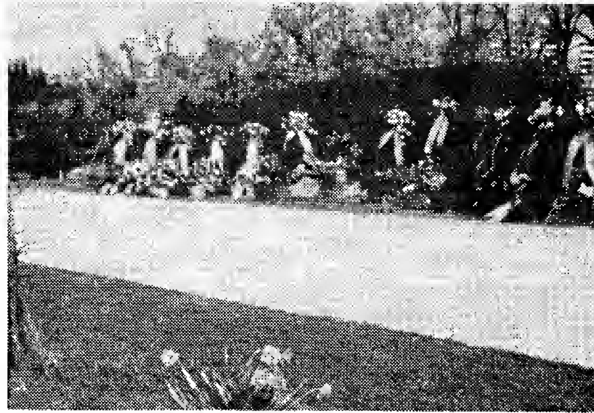
Грудка землі від ген. М. Капустянського і пращальне слово від ДЦ УНР ред. М. Лівицького

Учасники Жалібних відправ. Між ними: Інж. Селешко, д-р З. Книш, проф. Ленкавський, мґр. А. Мельник, Вол. Лазовінський, інж. Ю. Коваленко

ВІНКИ Й КИТИЦІ КВІТІВ ЗЛОЖЕНІ НА МОГИЛІ СЛ. П. ІНЖ. ОСИПА БОЙДУНИКА

«Дорогому Осипові» — від сестрінка і рідні, «Головін УНРади» — від ДЦ УНР, «Другові Діброві» — від ПУН-ОУН, «Невтомному Борцеві» — Софія Мельник, ЗП УГВР - ОУНз, УРДП, СГД, «Боргеві за волю України» — ЗЧ ОУН, «Незламному Борцеві» — Українські націоналісти у ВБританії, «Голові УНРади» — Централя Об'єднання Українців у ВБританії, Відділ ОУУВБ в Олдгамі, Брадфорді, Рочдейлі, Ноттінггамі Енфільд і Волдгам (Англія), «Незабутньому членові ПУН» — друзі з Енфільд, «Голові УНРади і Членові ПУН» — Президія УНО і БО (Канада), «Голові УНРади і членові ПУН» — Українські націоналісти і приятелі з Канади, «Голові УНРади» — Т-во Прихильників УНРади в Канаді, «Борцеві за волю України» — ГУ УСГ (Канада), «Останній салют Голові УНРади і Членові ПУН» — ЦУ Організації Українок Канади, «Голові УНРади і Членові ПУН» — ЦУ ОДВУ і БО в ЗДА, «Членові ПУН» — Друзі в ЗДА, «Голові УНРади і Членові ПУН» — Т-во «Відродження» і українські націоналісти в Арґентині, «Почесному Членові» — Українська Кредитова Кооператива в Арґентині, «Голові УНРади і Членові ПУН» — ГУ УНЄ у Франції, «Членові ПУН» — Друзі в Австрії, «Дорогому Осипові» — Земляки з Долини, «Членові ПУН» — Зарево, «Примірному Громадянинові» — ЦПУЕН, «Дорогому Товаришеві» — Спілка Українських Журналістів в Німеччині, «Дорогому Членові ПУН» — Українські націоналісти в Німеччині, «Дорогому Побратимові Зброї» — Об'єднання Ветеранів УГА в Німеччині, Радіо «Ліберті» в Мюнхені, «Дорогому Другові Осипові» — д-р Михайлів з Родиною (ЗДА), «Інж. Осипові Бойдуникові» — Микола Бігун з Родиною (ЗДА), полк. Віктор Малець (Англія), Яків Маковецький, Євгенія Грамяк, Родина Кордубів, Родина Дубицьких (Німеччина), Павло Гаврильчак (Англія).

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ «САМОСТІЙНУ УКРАЇНУ»

З ПРОЩАЛЬНИХ ПРОМОВ НАД МОГИЛОЮ СЛ. П. ІНЖ. О. БОЙДУНИКА

Отець пралат П. Голинський:

Жалібна Українська Громадо! Щораз то частіше зустрічаємося, Дорогі Браття і Сестри, на цьому святому місці, селищі мертв'яків, на місці, де кругом могили і хрести. Це місце настроює нас окремо, зраджуючи нам минувшість всього нашого туземного життя, а разом з тим теж і велику його вартість... Сьогодні прийшли ми ось тут на те святе місце, щоб попрощати одного з наших братів, славного сина української землі, заслуженого громадянина, політичного діяча, а надівсе невтомного борця за волю і за державність України. В особі Померлого, Дорогі Браття, ми прощаємо вірного, праведного християнина, вірного сина своєї української Церкви, який свої громадські обов'язки старався погодити із законами Божої волі, давши доказ сили свого характеру, що робить його зразковим християнином. Таким він був і про те свідчать останні дні його життя, коли він лежав в лікарні. Там знайшли між його паперами посвідку німецького пароха тієї лікарні, що він відбув великодню сповідь і прийняв найсвятіші тайни. Сімдесять років життя, це пасмо героїчної боротьби, терпінь і жертвенної праці в користь народу. Прощаю Тебе, Дорогий Брате в Христі, прощаю передусім як священик від Української Католицької Церкви, і від тутешнього Владики, Преосвященного Апостольського Екзарха, від духовенства, від вірних і від тих всіх, що тут прийшли та від тих, що не змогли прийти. Дякую Тобі за Твоє зразкове християнське життя. Хай Господь прийме Твою праведну душу на лоно праведних.

***

Отець митр. прот. П. Дубицький:

Передаючи благословення від Найсвященнішого Владики Митрополита, Голови нашої Української Церкви, я стою тут в цей урочистий святий день світлого Христового Воскресіння при цій розкритій могилі. Від імені Владики складаю крім молитви — вислови найщирішого співчуття Державному Центрові Української Народної Республіки, з приводу великої втрати, Проводові Організації Українських Націоналістів і цілому українському націоналістичному рухові без огляду на розбіжності, які панують — на жаль — ще до цього часу з приводу понесеної втрати одного із основоположників і гідного репрезентанта українського національного руху і борця за волю України. Благословляючи мене на слово Владика Митрополит сказав це справді була людина, про яку можна сказати словами Господа, який сказав своїм учням, коли наближався до нього Нікодим; Христос тоді сказав: це справді один з титанів, якому немає жодного більше. Міг би я нічого більше не додавати до слів Владики, але не можу не згадати бодай того факту, нинішні обставини тут не грають ролі, а те, що дійсно це була людина, яку не можна було купити, і коли йшлося про великі справи, він умів один як мур стояти проти цілого оточення. Тому, ось тут мені приходять на думку слова св. Апостола Павла з посланія до Ефисян де сказано: так Христос полюбив Церкву, що сам себе за неї віддав смертю на хресті. Це не буде перебільшення, коли ми будемо величати цю велику чесноту: християнську любов, якою Покійний так полюбив Батьківщину, що себе сам за неї віддав. І тому, хоч скромно пройшов його сімдесятитній ювілей, і жив він дуже скромно то, як він відійшов у вічність мимоволі відчувається велич понесеної втрати. І коли ми сьогодні з каплиці відпроваджували його до місця вічного спочинку, то я й пригадав, що покликав Господь його до себе у святий і великий четвер, коли читалися 12 Євангелій про Страсті Господні. І пригадалась мені так само одна евангельська картина як Христа вели на Голгофту, ішли за ним жінки й плакали, і він, обернувшись назад, сказав: дочки ізраїльські, не по мені плачте, а по собі і по ваших дітях. І дійсно, ми плачемо по нашій матері і по наших дітях — бо вони ще є в неволі. Але, я думаю, що тут ми настільки свідомі своїх обов'язків, що ми не прийшли тут дійсно поплакати, а для того, щоб віддати належну пошану, схилити голову свою перед вічною пам'яттю спочилого нашого брата, якого може сьогодні Господь Бог вирізнить з-поміж нас. Коли я був на Службі Божій сьогодні за Покійного і коли почав Владика відправляти Панахиду, благословив і раптом — я думаю, що не тільки я один, але й багато присутніх побачили голуба в Церкві. Я відчув, що тут є дійсно містерія Божа. Так, як цей голуб, душа Покійного лине до Бога, і несе вона туди ці слова, які — я думаю — Покійний хотів би чути від нас усіх при тій свіжій могилі. Так як Апостол Павло

сказав: будьте послідовниками моїми, як я послідовник Христа. Це його наказ до організованої націоналістичної молоді і до нас усіх, нашої спільноти на чужині прохання: будьмо вірними послідовниками праці для добра нашого рідного краю, так працюймо віддано, щиро, жертовно, як працював Покійник. І тому, що хоронимо ми його в деоь Світлого Христового Воскресіння, Господь і наш плач на радість оберне. Воскресне наша Україна, а наша щира сьогоднішня молитва хой буде за спокій Спочилого, хай буде нашою найкращою Великодньою писанкою для Спочилого. Спи Дорогий Брате, хай Господь Бог спасе душу Твою, прощаю Тебе від нашого Владики, нашої Церкви, хай Господь Бог поселить душу Твою там, де всі спочивають, Христос Воскрес».

**
*

М. Лівицький від ДЦ УНР і УНДС:

Жалібна Громадо! Я маю сумний обов'язок попрощати в останню дорогу інж. Осипа Бойдуника. Насамперед попрощати його від імені Державного Центру Української Народньої Республіки. За трохи більше, як останні три роки, Державний Центр зазнав великих ударів. Один за другим померли віцепрезидент Іван Багряний, президент д-р Витвицький, а тепер ми стоїмо перед свіжою могилою Голови Української Національної Ради, цебто як тут було сказано українського підпільного передпарляменту. Коли я прощаю Покійника від імені Державного Центру, то роблю це не лише для того, щоб виконати формальний обов'язок, бо можна справді сказати, що понад останні 20 років своє життя Покійний дійсно зв'язав з долею Державного Центру. Я не буду повертатися до занадто давніх часів, тут вже було сказано, що ми ховаємо учасника визвольної боротьби, але мені здається, що може скорше почав він працювати з Державним Центром і для його ідеї. Покійний тоді, коли 1942 року якось так сталося, що ми домовлялися з Покійним про одну справу, яка швидко після того була здійснена, а саме писання меморандуму до Адольфа Гітлера, в якому протестувалося проти екстермінаційної політики німців в Україні і вимагалося зміни тієї політики. Той же меморандум підписали чотири особи. Сьогодні ніхто з них вже не живе: Митрополит Андрей Шептицький, Андрій Лівицький, Андрій Мельник і командарм Михайло (не виразно на ленті). Швидко після того розпочалися розмови про концепт завершення консолідації на базі Державного Центру. Інж. Бойдуник восені 44 року, пізніше в 45 році прийимав якнайдіяльнішу участь власне в тих працях і коли в 48 році ця консолідація завершилася утворенням Української Національної Ради, то рік і більше перед тим в працях над тією справою найдіяльнішу участь приймав Покійний, а коли Українська Національна Рада була покликана до життя і тим самим стала осередком підтримки для Державного Центру УНР в екзилі, то Покійний віддавав свою енергію, свою працю для Державного Центру. Двічі його обирали Головою національної Ради, але і не будучи на тому пості, він приймав діяльну участь для тієї справи, очевидно, вірючи, що цим самим він віддає велику послугу для української визвольної справи зокрема а національної взагалі. Я думаю, що в Державному Центрі він справді був найбільш достойним репрезентантом свого середовища, який болів справами, які було йому доручено, справами Державного Центру. Я хотів би попрощати Покійно також від тієї організації до якої я належу, давніше ніж до Державного Центру,від Українського Національного Демократичного Союзу. Я хотів би пригадати що коли в 61 році повстала коаліція трьох організацій, то коаліційні умови, так як це водиться в усіх державах підписало 6 осіб: від УРДП Багряний і Пігідо, від ОУН Бойдуник і Мацяк, від УНДС Юрченко і я. При тій нагоді я хочу підкреслити, що якраз останні два роки до його смерти ми з ним спільно дуже енергійно працювали над поширенням коаліції, на те, щоб то не були лише три партії, які несуть на собі тягар, а щоби справді вернутися до тих часів коли не більшість голосуванням рішала, а коли все у нас в Українській Національній Раді робилося шляхом домовлення. Прощаючи від УНДС Покійного я мушу тут підкреслити, що якраз кілька днів тому відбувався з'їзд УНДС в Англії, в Лондоні. На той з'їзд прибули делеґати з інших країн і делеґатка УНДС з Канади пані Пастернак, тут присутня, приїхала спеціяльно, щоби засвідчити пошану Покійному від УНДС в Канаді, а також від УНДС в США, бо другий делеґат з США, інж. Шабельський не міг з технічних причин прибути сьогодні до Мюнхену. Я хотів би попрощати також і особисто Покійного, ми познайомилися неповна сорок років тому, коли він був ще студентом, а я був зовсім молодим студентом. Пізніше, пригадую, ми брали участь на двох з'їздах ЦЕСУС-у — Центрального Союзу Українського Студентства в 26 і 27 році. Мушу сказати, що

якраз оця знайомість особиста з так давних часів, улегшувала нашу співпрацю в Державкому Центрі. Правда, був час, коли я працював в одній організації а він в іншій, коли ми не співпрацювали так тісно, але я певний що і він і я ми працювали для однієї великої ідеї, яка зрештою лучить всіх українців, а не лише приналежних до тих чи інших політичних організацій. В 26 чи 27 році ледве чи сподівався інж. Бойдуник і не сподівався я, тоді ми були молодими, повними енергії, і вірили, що от-от наближається час визволення нашої Батьківщини, я не думав і він не думав, що прийдеться йому лягти після сорока років в чужу землю, а мені прийдеться прощати його, тут, на чужій землі. Я висловлюю співчуття, власне кажучи, співчуття, доки мені, як репрезентантові Державного Центру це співчуття належиться і всім нам з Української Національної Ради, бо помер наш співробітник, наш товариш і друг, але я хотів би зложити співчуття тій організації, для якої він працював, з якою він працював для України, Організації Укранських Націоналістів. Так само хотів би зложити співчуття на руки репрезентанта ближчої Родини інж. Бойдуника, тут присутнього. Про його діяльність взагалі, а зокрема в організації, до якої він належав, ОУН, я не буду говорити, бо це скажуть його ближчі товариші, по цій організації. Отже, зложивши нам усім співчуття, які залишились, які вже не будуть мати далі можливости співпрацювати з Покійним я кажу. прощай, дорогий співробітнику і прощай один з великих діячів українського визволення.

**
*

Ред. О. Штуль-Жданович — Голова ПУН:

Ми стоїмо напередодні 50-ліття Української Революції. Це означає для тих людей, які були борцями її, для тих які є носіями ідеї украньско державности, 50 років важкої і напруженої праці-боротьби, і частина з них один за одним загинули в цій боротьбі, частина посивіли в цій боротьбі і вже й віком змушені, відходять. До тих людей належить покійний інж. Бойдуник. За ним повних п'ятдесять років боротьби. Він належав до основноположників революції, він належав до учасників Визвольних Змагань. Не пора тут, на цьому місці повторювати сказане, або додавати детайлі, які присутнім тут зокрема в більшости відомі, бо близько зустрічались ми з Покійним, чи як його близькі співробітники, чи як противники, якщо так хочете, чи як партнери в нашій політичній калькуляції і роботі. Але я відважуся зайняти кілька хвилин, щоби сказати, що серед всіх нас, приятелів і противників його є почуття, що від нас відходить велика, жертвенна людина, яка була чиста, яка ніколи не мала дрібки злоби, яка була непідкуплена, яка була абсолютно безінтересовною, яка захищала свої погляди зубами, незвичайно темпераментно, часом може із шорсткістю, часом може боляче для когось і для нього також, але яка ніколи при тому не шукала крихти, яка, якщо помилялась, то в найкращій вірі, і з найкращими інтенціями. Я думаю, що це признають йому і його противники, як признають його приятелі, і саме це збільшує почуття і жаль величезної втрати Бойдуника. Прощаючи його від Проводу Українських Націоналістів від Організації Українського Націоналістично-Ідеологічного Руху, я хочу висловити тверде переконання, і для тих, для молодших і для майбутніх поколінь — це які несуть хрест святий на себе разом із ним і з'єднання всіх чисто ідеалістичних неповторних людських якостей, буде неменшим надхненням для політичних чинів, як боротьба, яку Інженер виконав до краплі, до останнього дня.

**
*

Ген. Микола Капустянський:

Дорогий Друже Осипе!

Ми, вояки-українці, висловлюємо Тобі признання за жертвенну участь в лавах українських об'єднаних армій, в степах розлогої великої України, в жахливому Чотирокутнику Смерти. Там, в боротьбі Ти заприсягшихся подихом героїчних історичних традицій і одностайности духа і соборної мети, наш милий Друже, Ти далі непохитно стояв в обороні інтересів українського народу, також в буревійні дні II Світової Війни у Львові, у Києві, а по закінченні війни на вигнанні. Ти був революціонером-націоналістом, Ти був ідейним політиком і державним мужем. З Тобою в дружній, пильній праці, при обговоренні важливих справ ми часами змагалися гаряче, але завжди завершували їх згодою, дійсною постановою на користь нашої справи і на Славу Україні. Ми сьогодні з глибоким жалем і почуттям виряджаємо Тебе, Дорогий суворий і темпераментний Друже в далеку, далеку дорогу до тих, що наклали головами в боротьбі за волю і долю України. Отже, Дорогий мій Друже, спи спокійно, Ти поклав всі свої сили на користь Україні.

Пані Дарія Ребет:

Жалобна Громадо!

Від Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради від Організації Українських Націоналістів закордоном я висловлюю глибокий жаль з приводу великої втрати, для всіх українців. Я висловлюю співчуття рідним, Державному Центрові Української Народньої Республіки і Проводові Організаци Українських Націоналістів. Прощаюся з Покійним з думкою про той великий патріотизм для служіння українській нації, яким було виповнене все його життя і який бу втакий знаменний для цілої його особовости.

***

Пан Пігіда — від УРДП:

Шановна жалібна Громадо!

Стоїмо ще перед одною розкритою могилою українського патріота, українського борця за визволення України. Трагедія політичної людини, зокрема тієї... (тут галас, на ленті не чути ні слова) що бореться проти тоталітарного режиму в Україні... ми стоїмо перед своєрідною кризою нового поповнення, а особливо в останні роки в зв'язку із втратами в лоні Державного Центру. І тому ми особливо дошкульно відчуваємо кожну смерть політичного діяча, а особливо такого формату яким був Осип Бойдуник. Лише в минулому дісяці на нараді фракцій, що проходила під головуванням Покійного, де я бачив Осипа Бойдуника енергійно діяльним, повним думок щодо праці для УНРади на майбутнє, він якраз зупинявся над можливостями поповнення УНРади молодими кадрами як над питанням першорядної ваги. І ось сьогодні ми стоїмо перед проблемою заміни і на тому становищі на якому впродовж багатьох років стояв Покійний в Українській Національній Раді. В особі Осипа Бойдуника українська еміграція втрачає справжнього державного мужа. Він не тільки досконало знав свою справу, але й з неменшою досконалістю вмів вести її так, щоб і не нанести комусь незаслуженої прикрости і не зайти у важливому питанні на манівці. Його величезна витримка і такт нераз допомагали вийти з критичної ситуації на важливих фракційних і міжпартійних нарадах. В імені Центрального Комітету Української Революційно-Демократичної Партії я висловлюю співчуття Українській Національній Раді, Головою якої був Покійний, і Організації Українських Націоналістів провідним членом якої був Осип Бойдуник, з приводу понесеної тими організаціями тяжкої і невіджалуваної втрати. Прощаюся з Осипом Бойдуником в імені Укр. Рев.-Демокр. Партії, в імені всього українського народу.

***

Від Союзу Гетьманців-Державників:

Дорогий Пане Інженере, Голово Української Національної Ради!

Як визначному політичному діячеві, діячеві небуденного формату, як визначному громадському діячеві, як визначному українському публіцистові, безстрашному борцеві за волю України, я від імені організації Українського Союзу Гетьманців-Державників висловлюю на тому місці великий жаль з приводу тієї смерти. Провидіння Боже не судило Тобі бути похованому в нашому рідному Києві.Від свого власного імені на цьому місці я теж дозволю собі висловити своє глибоке співчуття як тій людині, з якою я колись в колишньому львівському Маслосоюзі працював кілька літ. Дорогий інженере! Ти був людиною з якою можна було при політичному столі говорити і до чогось договоритися. На жаль, не судилося нам здійснити те,про що ми українські борці думали і що замірювали вже в короткому часі зробити. Прощай, дорогий пане Інженере, як символічне виявлення нашої пошани для Твоєї пам'яті складаю оцю скромну китицю квітів. Прощай.

ОСИП БОЙДУНИК — СПІВТВОРЕЦЬ ВЕЛИКОГО ДІЛА

Перша світова війна започаткувала новий український рух, нову українську збройну силу. Українські вояки крокували на війну в рядах військ окупантів української землі — царської Росії і Австро-Угорщини. З українців вояків цих армій, створились нові збройні сили: УСС-и, УГА і армія УНР. В австрійській армії служив теж сл. п. Осип Бойдуник. В листопаді 1918-р, покидає її, вступає в ряди УГА в рядах якої як сотник проходить всю її кампанію.

По першій світовій війні, по втраті Української Держави і новому поділі української землі, великий смуток паляг па український народ. Огірчення, байдужність, зневіра у власні сили ширились між інтелігенцією, молоддю та українським народом. Окупанти на четверо поділеної української землі співпрацювали, щоб московщити, польщити, чехізувати та румунщити український народ. Одначе жив дух українського війська, яке хоч було зраджене, побіджене, розброєне, зневажене не склало найсильнішої зброї: український визвольний дух, українську національну свідомість. Вони далі не признавали окупантів поділеної української землі. Не зреклися великого клича: Воля Україні!

На Галицькій Землі вже 1920-го року родиться новий український визвольний рух ім'я якому ОУН. Між першими, які творили цей рух був молодий сотник Осип Бойдуник. Від 1920 р. активний член УВО (Української Військової Організації). Польська поліція кілька разів арештувала його, але Осип Бойдуник не паде духом, не настрашила його польська тюрма. Належить до тих перших членів УВО, які не лякались переслідувань, які жили духом українського націоналізму.

Нелеґально переходить до Чохословаччини, де від 1923 р. проявляє активність в українському житті чисельної тоді української еміґрації в Празі та в Чехії. Він стає вже тоді символом молодого українського патріота, організує український націоналістичний рух, але теж серйозно студіює. В тому часі 1927-го року засновано ПУН (Провід Українських Націоналістів). О. Бойдуник є його співтворцем. Року 1929-го кінчає високу торговельну школу в Празі з дипльомом інженера. Він, Вол. Забавський, Юрій Артющенко... нав'язали зв'язки з молоддю Закарпаття, де поширено з успіхом український націоналістичний рух вже 1928-го року. Осип Бойдуник був між першими ініціяторами заснування Організації Українських Націоналістів (ОУН) підготовляє велике діло і бере активну участь в першому Конґресі ОУН, від 28 січня до 3 лютого 1929-го року у Відні.

Опісля Осип Бойдуник знов у Празі, звідки їде до Львова розбудовуючи там сітку українського націоналістичного руху. Було це 1931 року. Поляки знову арештують його і п'ять літ пробув О. Бойдуник в польській тюрмі...

Карпато-Українська Держава та її славні дні це заслуга ОУН, яка пробудила забуте Закарпаття, повела його до славних Березневих Днів 1939 року. В цьому заслуга теж сл. п. Осипа Бойдуника.

По трагедії Карпатської України автор цих рядків стає секретарем УНО в Празі і на Протекторат Чехію і Моравію і тут знов стрічається з Осипом Бойдуником. Він і далі не паде духом. Він український націоналіст.

Валиться Польща. Осип Бойдуник в Генерал Ґубернаторстві, а 1941-го року в Києві, де з рамени ПУН організує Українську Національну Раду. Німецьке ґестапо арештує його.

По другій світовій війні 1945-го року Осип Бойдуник в Німеччині. Співдіє в заснуванні ЦПУН (Центрального Представництва Українців в Німеччині. Працює над зорганізованням УНРади, над відновленням Державного центру УНР, що і осягнув на першій сесії УНРади 1948-го року. Накінець стає Головою УНРади в екзилі, яку уважав найвищим українським авторитетом на чужині.

Як перший з-поміж членів УВО, потім ОУН завжди, аж до 70-го року життя, до смерти-був молодий духом, рішучий та бадьорий. До кожного діла брався з охотою, з запалом, свідомий свого завдання. Людина правопорядку в українському політичному і громадському житті. В цьому дусі керувався теж як член ПУН. Належить він до тих найкращих: Миколи Сціборського, Романа Сушка, Олега Ольжича...

Підкреслював усе незмінну правду, що в будові держави, у визвольних змаганнях, в боротьбі з ворогами — «основним і вирішним чинником є власні сили народу, які треба дбайливо організувати, виховувати і плекати, та дбати про їх моральну і фізичну тугість, бо лише вони є запорукою здобуття, розбудови і збереження держави.» («Організація Українських Націоналістів 1929-1954,» 1955, ст.421.)

Інж. Осип Бойдуник глибоко болів над розбиттям одної та сильної колись ОУН та бажав привернути її єдність, бо найбільший неуспіх української справи на чужині і в краю бачив у розбитті, крайній суперечности роз'єднаних частин ОУН. Це бажання високо цінив в ньому кожний українець.

Тому і похорон сл. п. інж. Осипа Бойдуника дня 13 квітня 1866 р. в Мінхені, як Голови Української Національної Ради і члена ПУН відбувся в дусі української єдности. Ховали Його спільно українське католицьке і православне духовенство. Був це вияв зближення двох віровизнань одного українського народу. Групу духовенства в похоронному поході очолив священник УАПЦ, митрофорний протоєрей Палладій Дубицький, а побіч укр. катол. священники оо. Дмитришин і Д. Товстюк. Перед домовиною крокували о. прелат Петро Голинський, який керував похороном та о. д-р Іван Гриньох. Всі присутні Отці мали на собі літургічні ризи і на переміну служили похоронні відправи. Над могилою сказали слово о. прелат П. Голинський та о. митроф. протоєрей П. Дубицький. На цю спільну католицько-православну участь у похороні дав благословення Апостольський екзарх Преосв. Кир Платон Корниляк.

Отож похорон сл. п. О. Бойдуника став подією зближення, так дуже потрібних взаємин між нашими українськими Церквами. Дай Боже, щоб сповнилося бажання Покійного Голови УНРади і члена ПУН, в напрямі зближення та співпраці в ОУН, так дуже потрібних нам в цьому важкому для України часі.

Микола Вайда

Олесь Бабій

ОСТАННЯ ОФІРА ЦІСАРЕВІ

Цілу днину з запілля, з низин
йшли баварські і пруські солдати,
висідали із автомашин,
вивантажили кухні, гармати,

й серпентинами з долів, шляхів,
наче лицарі давні, казкові,
йшли все ближче до гір, до верхів,
і зникали в лісах, у діброві,

й там з Берліна дістали наказ.
З газометів летів із вітрами
смертоносний, отруйливий газ,
що стелився, як мла, над ровами.

Італійці у муках страшних
умирали в окопах, в обозі,
так, як мухи й жучки восени
погибають від сльот і морозів.

Там, де вдарив німецький багнет,
здобував перемогу і славу.
Йшли германці, як вихри, вперед
через Удіне місто над П'яву.

На рівнинах, де край весь, то рай,
заспівали вночі камеради
пісню витязів «Ді Вахт ам Райн»,
і звернули на Рим ціль, гармати.

Йшли із німцями бойки також,
забирали хліб, стрій в маґазинах,
ночували в палатах вельмож,
і пили в їх пивницях мед, вина.

Повдягались австрійські борці
в італійські плащі і кабати,
а, скупавшись у П'яві ріці,
та згадавши Бескиди, Карпати,

спочивали на травах пахких,
коло винниць, садочків фігових,
в тінях липи, туй, тополь струнких
і дерев цитринових, морквоин.

Зголоднілі жовніри йшли в сад
за здобутком з війни, офензиви,
мовлячи — смачніший виноград,
як у нашій Бойківщині сливи?

— Я віддав би усі ці сади
виноградні й вино для напивку,
щоб напитись із Сяну води
і спожити в садку своїм сливку.

Капітан промовляв: — Хай тепер
спить спокійно наш цісар у Відні,
бо дух Рудольфа предка не вмер
у його державі п'ятьсотлітній!—

Пан майор повелів трубачам
австріяцький гімн і марш заграти,
й дав наказ усім кухарчукам
в честь Габсбурґів співати кантати,

і варехами бити в кітли,
у яких варилася юшка,
на знак радости, що римлян злих
поборола Австрія старушка.

НАКЛАДОМ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЇ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ В ЧІКАҐО ВИЙШЛИ ДРУКОМ СЛІДУЮЧІ КНИЖКИ:

Євген Онацький

ПОРТРЕТИ В ПРОФІЛЬ

Зміст:

Ґ. Д'Аннунціо — герой гарної казки; Нікольо Паґаніні — диявольський музика; Вольфґанг Ґете — універсальний ґеній; Оскар Вайльд — ґеній парадоксу; Джузеппе Мацціні — апостол пригнічених націй; Джозуе Кардуччі — поет національної єдности; Ф. Ніцше — попередник модерного націоналізму; Казанова — італійський Дон Жуан; Енріко Карузо — голос і серце; Жульєта Дру і Віктор Гюґо; Полк. В. Вишиваний — Архикнязь Габсбурський; Аніта Ґарібальді — героїчна дружина героя; Улас Самчук — поет села; Марія Цуканова — зворушлива людяність; Грицько Чупринка — герой і поет; Олена Теліга — поетка героїчного життя, Микола Лисенко — батько української музики, Іван Франко — дух, що тіло рве до бою; В. Стефаник — співець трагіки українського села, Ґульєльмо Марконі — переможець простору і часу; Дон Пасіфіко — державний секретар Ватикану; Амедео Джанніні — італійський дипломат; Євген Коновалець — уроджений провідник; В. К. Винниченко — і «чесність з собою»; Симон Петлюра — чесність з ідеєю; Тарас Шевченко — чесність з Богом; Шевченко — багатогранний національний ґеній; М. Грушевський — чесність з народом.

300 сторін друку **Ціна дол. 4.50 з пересилкою**

Євген Онацький

З ЧУЖОГО ПОЛЯ

Переклад творів славних італійських, англійських, американських та аргентино - еспанських авторів — напевно дасть читачеві культурну і пожиточну розвагу та естетичну втіху.

Зміст:

Едмондо Де Амічіс — Батьківщина; Люїджі Пірандельо — Патент; Ф. Де Роберто — Чотки; Люїджі Люкателлі — Після стількох років; Т. Ґ. Фляґіфф — Дві свічки й одне пиво; Ґрейс Паркер Оурслер — Умру, не дамся!; А. Аббот — Недотримана обіцянка; Г. Гайнор — Гіїни рукавички; Джек Фостер — Година долі, П. Барабас — Любов позасмертна; Г. Г. Мунро — Відчинене вікно; А. Кронін — Чому я вірю в Бога; Вінсент Шіян — Син хірурга; Роберт Фонтен — Вершок слави; В. Джекобс — Мавп'яча лапа; Авґусто Л. Жіневрі — Діти; Таро Д'Енцо — Мурашки в оазі; Еразмо Пінета — Візія королів-магів; Джузеппе Цукка — Та хіба ж я скупар?; Гейл Бойл — О, коли б я мав доню!; Марк Твейн — Таємниця двох близнюків і інші.

Стор. 150 **Ціна 3 дол. з пересилкою**

Яків Шумелда

СТРАТЕГІЯ ТА ТАКТИКА УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

Зміст:

Загальні міркування; Українська визвольна боротьба в системі світових подій і процесів, Зміни в СССР; Положення в Україні та українська визвольна тактика; Еміґрація на тлі дійсности на рідних землях; Єдиний політичний центр і політична консолідація; Роля Українського Націоналістичного Руху та процеси в ньому, Лад і пляновість у суспільно - громадському секторі; Зусилля на зовнішньому відтинку; Перспективи.

Стор. 100 **Ціна 2 дол. з пересилкою**

Всі ці видання набути можна в усіх українських книгарня, або замовляти безпосередньо в:

Ukrainian - American Publishing & Printing Co.,
2315 West Chicago Ave., Chicago, Ill., 60622 USA

HUmbolt 9-1605

SYRNYK PLUMBING COMPANY

Скора — солідна — дешева обслуга.
ВЛАСНИК — ОСИП СИРНИК

Commercial — Residential — Industrial

Licensed — Bonded — Insured

3242 W. Cortez Street Chicago 51, Illinois

OH - BOY

СПОЖИВЧА КРАМНИЦЯ

ВОЛОДИМИРИ І БОГДАНА ФОСТЯКІВ

3251 West Division St. Chicago, Ill.

Багатий вибір делікатесів.
Свіжі товари, ярина й овочі. Власні м'ясні вироби.
Завжди свіжі й смачні ковбаси та кишки.

СПЕЦІЯЛІЗУЄМОСЯ В ДІЛЯНКАХ

- Теслярства —
- Мулярства —
- Столярства —

→ БУДУЄМО — НАПРАВЛЯЄМО ←

- ✓ Хідники —
- ✓ Дахи —
- ✓ Порчі —
- ✓ Гаражі —

MALY CONSTRUCTION CO.

— GENERAL CONTRACTOR —

Phone: BR 8-7866 3510 West Evergreen Ave.

CHICAGO 51, ILLINOIS.

Погані колеса в авті — це один крок до утрати життя.

На газоліновій станції п. Ільницького можна набути добрі колеса з найкращою гвaранцією на дуже довгий протяг часу.
Невеликий видаток — на дуже вигідні сплати, Скористайте з його послуг.

Клопоти з автом? Направляти його чи міняти? Заїдьте за безплатними порадами до п. Е. ІЛЬНИЦЬКОГО.

STAN'S SERVICE STATION

TIRE AND BATTERY SERVICE

1654 NORTH KEDZIE AVENUE CA 7-9830 CHICAGO 22, ILLINOIS

Найдобірніші напитки можна дістати та в дружній і товариській атмосфері приємно перевести вільний час в симпатичній гостинниці панства

ЄВГЕНІЇ ТА СТЕПАНА ЛЕВКОВИЧІВ

STEVE'S LOUNGE

2301 W. CHICAGO AVE. TEL. EV 4-9892 CHICAGO 22, ILL.

Independent Ukraine

2315 WEST CHICAGO AVENUE

CHICAGO 22, ILLINOIS, U. S. A.

Return and Forwarding Postage Guaranteed

BULK RATE
U. S. POSTAGE
PAID
Chicago, Ill.
Permit No. 7547

To:

Mr. V. Romanowsky
415 2nd Street N.E.
MINNEAPOLIS, MINN.
55413

ПЕТРО ПУЦИЛО

КАЖЕ

